

Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA MERCATOR

LETO XV.

LJUBLJANA, FEBRUARJA 1977

Št. 2

Nadaljnji koraki v ustavno preobrazbo

Ob razpravi o Zakonu o združenem delu smo opravili v vsaki TOZD tudi analizo samoupravnih razmer in skupno programsko analizo o samoupravni organiziranosti in samoupravnih odnosih v Mercatorju. Na teh podlagah so se delavci v TOZD na svojih zborih z večino odločili, da se Mercator organizira kot sestavljena organizacija združenega dela s tem, da se nekatere TOZD prej organizirajo kot »enovite« delovne organizacije, druge se združijo z drugimi TOZD v delovno organizacijo in spet tretje se na novo organizirajo kot TOZD.

Navidez zapletena reorganizacija, vendar smo se delavci Mercatorja zanjo odločili predvsem zaradi vsebine, ki nas povezuje in druži. Za nas je bila in bo odločilna večja samoupravna in gospodarska uspešnost, večja socialna varnost v TOZD in SOZD, obetavna prihodnost, ki mora vsakemu in vsem dati več, če bomo bolje organizirani več in boljše delali, če bomo solidarno in vzajemno sklepali dogovore o združevanju dela in sredstev in usklajevali poslovanje in celotni splet medsebojnih odnosov po načelih, na katerih so sploh zgrajeni naši samoupravni socialistični družbeni odnosi.

To je bilo, je in bo moralo biti tisto, kar mora prevladati in odločiti, ko bomo ta načela uporabili v vsakodnevnem življenju; bodisi tedaj, ko se bomo v TOZD odločali, denimo o srednjeročnem načrtu investicij in njihovem prednostnem redu, ali tedaj, za primer, ko bomo sredstva skupne porabe združevali za zmogljivosti skupnega standarda, namesto, da bi jih v celoti razdelili v žep, na primer za regres za dopust in tedaj, ko bomo sprejeli kriterije za delitev osebnih dohodkov, ki bodo priznavali delavcu, ki več in boljše dela višji osebni dohodek kot njegovemu sodelavcu in enakem delovnem mestu, vendar s slabšim delovnim učinkom.

To moramo biti sposobni in znati napraviti, ne glede na zapletenost človeške narave, na vrline in človekove slabosti, kot so biti sposoben podrediti svoje interese interesom drugih in večine, znati poslušati druge in privzemati tudi njihova mnenja, končno znati vrednotiti tudi delo drugih, ne samo svoje itd. To moramo torej znati in hoteti napraviti kot ljudje, ki smo delavci in samoupravljalci.

Po tem znanju in sposobnosti, samostojnem odločanju, ki pomeni oblast, medsebojnemu zaupanju in vzajemnosti se predvsem ločujemo od vseh drugih demokracij, od drugih družbenih sistemov, kjer država, oziroma njena upravna in politična administracija ureja te zadeve, oziroma privatni kapital njegove družbe ter njegov administrativni aparat.

Zakaj je potrebno ob tem, ko se pogovarjamo o svojem, o Mercatorjevem življenju tako razmišljati?

Nadaljevanje na 2. strani

Pred letnimi skupščinami osnovnih organizacij sindikata

Ugotavljamo, da se aktivnost naših osnovnih organizacij sindikata vse bolj veča in da se sindikat uvršča na mesto, ki mu je določeno v ustavi in zakonu o združenem delu. Seveda pa temu ni tako v vseh temeljnih organizacijah združenega dela, kjer še vedno ni sindikat vtkan v vsa dogajanja samoupravnega in političnega življenja. To pot bomo napisali nekoliko o tistih, ki so bili v preteklem letu uspešni.

Te dni bodo v TOZD redne letne skupščine osnovnih organizacij sindikata, kjer bomo ocenjevali preteklo delo in si zastavili nove naloge in povsod tam, kjer bodo poročila o dosedanjem delu skromnejša upamo, da bodo načrti bolj ambiciozni.

Ena izmed najuspešnejših osnovnih organizacij sindikata v Mercatorju v preteklem letu je bila v TOZD Grmada, kjer je bil

sindikata pobudnik in predlagatelj vseh političnih akcij. Še posebno veliko nalogo je opravil pri vključitvi v razpravo o novi

samoupravni organiziranosti Mercatorja. V kolektivu so se pojavili odkloni posameznikov glede reorganizacije, vendar je sindikat ubral pravo pot. Zadovolžil je vse poverjenike, da so seznanili člane v svojih sredinah, o reorganizaciji, njeni potrebi in njenih pozitivnostih. Razprave so zatem potekale na razširjenih sestankih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov do zborov.

Vse naloge, ki čakajo v tem letu sindikat nove TOZD Grmada, ki se je že konstituirala, načrtovane,

Nadaljevanje na 2. strani

Samopostrežba v Sodražici, ki smo jo odprli koncem prejšnjega leta, je naša 589. trgovina.

Nadaljnji koraki v ustavno preobrazbo

Nadaljevanje s 1. strani

— Zato, ker se moramo zavediti tega svojega bogastva, bistva naše svobode, naše demokracije, našega položaja in seveda zaradi takega položaja svojih nalog, pravic in dolžnosti delavcev samoupravljalcev.

— Zato, ker se moramo v samoupravnem življenju nečesa odvaditi. Ponekod v TOZD, DO, gotovo zvečine ne zlonamerno, ali drugih samoupravnih organizacijah in njihovih tlesih mislijo posamezniki, da lahko nekaj ali vse napravijo, opravijo in odločijo namesto delavcev. Pa to niso vedno le vodilni in vodstveni delavci. Takšne volje so dostikrat tudi izvršni organi družbenopolitičnih organizacij, delegati, ki so »izgubili« stik s svojo samoupravno osnovo in drugi posamezniki ter skupine.

— Zato, ker se moramo vsi potruditi, od delavca v trgovini, skladišču, v proizvodnji, hladilnici itd., sekretarja osnovne organizacije Zveze komunistov, direktorja, predsednika delavskega sveta, računovodje, predsednika osnovne organizacije sindikata, delegata itn., zelo veliko naučiti, se dobro organizirati v oblikah političnega in samoupravnega odločanja, ki jih imamo, da bomo v tej naši izjemni demokraciji sposobni in znali poleg načel najti tudi povsem praktične rešitve za naš samoupravni sistem, po njih delati in živeti in samo tako dokazovati svojo pripadnost samoupravnemu socializmu, spreminjanju družbenoekonomskih odnosov in tako potrjevati svoj samoupravni položaj in vlogo.

ORGANIZIRANO V NOVE NALOGE

Pred nami je zdaj čas, na katerega smo se pripravljali še posebno zavzeto vse lansko leto, ob razpravi osnutka zakona o združenem delu, ko bomo morali pozabiti vse svoje izkušnje, vse znanje in zrelost za to, da si bomo na podlagi že dogovorjenih in sprejetih programov, kakšna bo naša organizacija in kaj ji bo navdihovalo življenje, zgradili čvrst notranji sistem medsebojnih družbenoekonomskih odnosov.

Po programu, ki ga je kot del nalog, ki izhajajo iz 660. člena Zakona o združenem delu na zadnji seji sprejel skupni izvršilni odbor, skupaj z izpopol-

njenim besedilom osnutka samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator (izšlo v 1. posebni letošnji številki Mercator), moramo do konca aprila praktično rešiti v vseh samoupravnih organizacijah dogovorjene dohodkovne in druge medsebojne odnose in te praktične rešitve zapisati v samoupravni sporazum in v statut. Preko zborov delavcev in referendumov moramo dalje na najbolj demokratični način sprejeti sporazume in statute ter opraviti druge naloge, ki so povezane z ustanovitvijo temeljnih, delovnih in sestavljene organizacije združenega dela, kot so izvolitev delavskega sveta in imenovanje vršilca dolžnosti poslovnega organa.

Za delavce Mercatorja, v katerega združujemo za sedaj 35 TOZD in 11 delovnih organizacij, torej 46 samoupravnih organizacij in subjektov dogovarjanja ter samoupravnega odločanja to ne bo lahka naloga. Zanj se moramo dobro organizirati v vsakem samoupravnem okolju, vsi — od samoupravnih organov in delegatov družbenopolitičnih organizacij do poslovnih organov in strokovnih služb. Za obravnavo in odločanje delavcev moramo pripraviti take strokovne podlage in razlage, ki smo si jih med seboj razjasnili in razčistili ter praktično že rešili nekatera bistvena vprašanja našega prihodnjega sožitja. Ponoviti moramo vse samoupravne, gospodarske in socialne motive, razrešena praktična vprašanja združevanja dela in sredstev, ki so bili razlog za večinsko odločitev delavcev, da se združimo v SOZD Mercator. Hkrati pa je potrebno stvarno in razumljivo obvestiti o vsem, kar je vsebinsko novega. Ustvariti moramo vzdušje, da se delavci odločamo o lastni organizaciji, o konkretni vsebini in oblikah našega položaja in razvoja ter, da smo se zato dolžni ustvarjalno vključiti v obravnavo in odločitev.

KAJ BOMO ZAPISALI IN KAJ BOMO PODPISALI

Jasno je, da bodo osnutek in predlog besedila samoupravnega sporazuma in statuta oblikovali v člene strokovni delavci, ponavadi so to pravniki. Nič ne de, če si bodo za zgradbo samoupravnega sporazuma in statuta svoje

samoupravne organizacije »izposodili« samoupravni sporazum in statut od bolj sposobne, ustvarjalne sosednje ali sorodne OZD, ki »slovi« po tem znanju. Vendar si bomo napravili medvedjo uslugo, če bomo po »vzlednih« sporazumih in statutih na hitro »zmašili« svojega, da bo zadovoljen registrski sodnik, ker da bomo o delikatnih vprašanjih mislili in jih razreševali tedaj, ko pridemo v praksi do njih. Po našem samoupravnem sporazumu in statutu ne bo živel registrski sodnik niti drugi družbeni organi, ki dajejo mnenja in soglasja k internim aktom, ampak mi. In nihče izven nas ne more presoditi ali smo si napisali življenjski sporazum in statut, seveda skladen z Zakonom o združenem delu, ali pa sporazum in statut, ki mu glede na določila Zakona ni mogoče sicer očitati niti pike in vejice, vendar bi lahko v njegovem naslovu, pisala katerakoli firma in zato ni nič naš. Namreč, osnovni principi glede delavčevega položaja, njegove vloge in nalog v OZD, ki jih

ustanavlja z drugimi delavci in načela po katerih pridobiva in deli dohodek ter še vrsta drugih načelnih opredelitev, veljajo za vse enako!

Ta načela je potrebno določeneje opredeliti za naše življenje, za naše samoupravno ravnanje. In na tem je vsa teža snovanja samoupravnih sporazumov in statotov in zato tega od začetka do konca ne more napraviti en sam človek, ampak čimveč delavcev TOZD, prej kot slej pa vsi delavci. Zato je tudi Zakon o združenem delu v tem postopku tako določen: delavci na zboru obravnavajo in potrdijo sporazum, nato ga še z osebnim izrekanjem in referendumom sprejmejo in slednjič se vsak delavec s posebno pismeno izjavo svobodno odloča ali se z njim strinja.

Torej je več kot jasno, da bomo podpisovali, tako delamo tudi sicer v življenju, samo tisto kar poznamo, s čemer se strinjamo in kar bomo tudi sposobni uresničiti ter spoštovati.

IVANKA VRHOVČAK

Pred letnimi skupščinami osnovnih organizacij sindikata

Nadaljevanje s 1. strani

ker se pojavljajo sproti, v programu pa so vključili osem akcij temeljnega pomena. To so naslednje:

— dokončna izpeljava konstituiranja TOZD, DO in SOZD;

— uskladitev samoupravnih sporazumov in drugih internih aktov z zakonom o združenem delu;

— kadrovanje delegatov v nove samoupravne organe in družbenopolitične organizacije;

— obveščenost o vseh vprašanjih, ki so pomembna za delavčev družbeno ekonomski položaj, od TOZD, DO in SOZD, in sicer o:

— finančnih rezultatih, o pridobivanju in delitvi dohodka, o rezultatih nove organiziranosti, o sklepih samoupravnih organov in njihovem izvrševanju na ravni TOZD, DO in SOZD;

— izobraževanje delegatov samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij;

— izvrševanje nalog in funkcij, ki sindikatu kot množični, razredni družbenopolitični organizacij določa zakon o združenem delu, kar pomeni, da mora biti sindikat prisoten povsod, na

poslovnem in družbenopolitičnem področju;

— utrjevanje družbene samostojnosti in zaščite na vseh področjih.

IZREDNI OBČNI ZBOR V PTUJU

Kolektiv delovne organizacije Panonija se je 22. januarja sestala na izrednem občnem zboru sindikata, ki so mu prisostvovali še sekretarka republiškega odbora sindikata delavcev v trgovini, tovarišica Mira Frol in podpredsednik občinskega sindikalnega sveta Ptuj, tovariš Franc Klemenčič. Sestanek so sklicali zaradi nove organiziranosti Panonije, obenem pa je bil to tudi ustanovni občni zbor novih sindikalnih organizacij.

Ustanovljene so bile:

— osnovna organizacija Maloprodaja

— osnovna organizacija Veleprodaja

— osnovna organizacija Zaščita

— osnovna organizacija Skupne službe.

Izvolili so posebno komisijo za pripravo osnutka pravil, ki jih

Nadalj. na naslednji strani

morajo osnovne organizacije sprejeti na konferencah najkasneje v dveh mesecih.

Osnovna organizacija sindikata Maloprodaja bo imela 420 članov, ki bodo povezani v 15 sindikalnih skupinah, medtem ko je v Veleprodaji razdeljena na 11 sindikalnih skupin. Tudi v Zaščiti in skupnih službah so organizirane sindikalne skupine, v prvi sedem, v drugi pa pet.

Vse sindikalne skupine so že izvolile poverjenike, imenovani pa so bili tudi delegati, in sicer delegati v konferenco sindikata delovne organizacije Panonija ni občinski odbor sindikata delavcev v trgovini in v obrti. Konferenca osnovnih organizacij sindikata šteje 25 delegatov.

MANJKALO JE VEČ ZAGNANOSTI VSEH ČLANOV SINDIKATA

Dosedanji predsednik sindikata, Franc Lesjak, je prebral poročilo o lanskotnem delu. Ena glavnih nalog sindikata je bila javna razprava o osnutku zakona o združenem delu, ki so jo vodili po skupinah, tako, da je v njej lahko sodelovalo kar največ delavcev. Določila osnutka je razlagalo 54 članov sindikata. Uspešno so opravili tudi druge akcije. Tako je v celoti uspela akcija za vpis posojila za ceste, katerega plan so znatno preseгли. Prav tako so bili uspešni pri solidarnosti akciji zbiranja pomoči za prizadete občane Posočja, saj so v TOZD Panonija zbrali 144 tisoč dinarjev. Ne smemo prezreti tudi sodelovanja nekaterih članov v akciji za referendum o samoprispevku, ki je visokood-

stotno uspel. Pozabili niso tudi na razvedrilo svojega članstva; kolektivni izlet, športno udeleževanje itd.

Čeravno je bilo njihovo delo vsestransko in kvalitetno niso povsem zadovoljni, ker se je v sindikalno aktivnost vključevalo še premalo delavcev, kljub temu, da so imeli za to vse pogoje.

SREDI RAZPRAV O NAJVAŽNEJŠIH SAMOUPRAVNIH AKTIH

Občni zbor sindikata je bil v času, ko se je znotraj Panonije pričela razprava o notranji zakonodaji, ko je v zaključni fazi razprava o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju s SOZD Mercator, ko resno razmišljajo o tem, kako bomo organizirali delo in življenje v posameznih temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah in sestavljeni organizaciji združenega dela. In prav tu bosta morala biti usmerjevalca Zveze komunistov in sindikat.

Na zboru so sprejeli okvirni program dela osnovne organizacije sindikata DO Panonija, v katerem so poudarjene naslednje naloge:

- ocena delovanja družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov v DO Panonija;
- sprejem pravil osnovnih organizacij sindikata;
- sodelovanje pri uresničevanju zakona o združenem delu;
- sodelovanje z drugimi osnovnimi organizacijami sindikata v SOZD Mercator;
- dosledno izvajanje tistih določil zakona o združenem delu, ki neposredno zadevajo delavca;
- povečanje produktivnosti, varčevanje in boljše izkoriščanje notranjih rezerv;

— doslednejše informiranje delavcev v DO in TOZD;

— intenzivnejše reševanje stanovanjske problematike;

— zagotavljanje možnosti za rekreacijo, za cenena letovanja in še druge akcije, ki so stalna naloga sindikata.

Po občnem zboru pa so pripravili še zabavo, ker je bil tokrat zadnji skupni občni zbor sindikata Panonije.

ČIMPREJ DELITEV PO DELU IN USPEHIH DELA!

Osnovna organizacija sindikata TOZD Preskrba Tržič si je v letošnjem programu dela zadala precej nalog. Še v naprej bo usmerjala svoje delovanje na vsa tista področja, kjer je delovala že v preteklem letu, ena temeljnih nalog pa je sodelovanje pri uresničevanju zakona o združenem delu. Sprejeli so naslednje temeljne naloge:

— Razvoj samoupravnih odnosov

Realizirali bodo programe, ki so bili sprejeti ob razpravah o zakonu o združenem delu in aktivno delovali pri razvijanju samoupravnih odnosov.

— Združevanje dela in sredstev

Zavzemali se bodo za enotno združevanje dela in sredstev na podlagi sporazumov TOZD, DO in SOZD.

— Gospodarska stabilizacija

Še v naprej se bodo trudili za ekonomično prodajo s čim manjšimi stroški in doseganjem čim večjega prometa.

— Povezovanje trgovine s potrošniki

Aktivno se bodo vključili pri organiziranju potrošniških svetov in pri snovanju vsebine dela

svetov potrošnikov ter v razpravah o perečih vprašanjih.

— Usklajevanje samoupravnih aktov z določili zakona o združenem delu

Prevezemali bodo iniciativo in sodelovali pri neposrednem vplivu urejanja razmer in pomembnih vprašanj novih odnosov, o čemer se bodo še predhodno dogovarjali.

— Samoupravno sporazumevanje o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke

— Uveljavitev delitve sredstev za osebne dohodke po delu in sadovih dela delavcev

Sindikata mora vztrajati, da organi samoupravljanja in ustrezne strokovne službe TOZD pristopijo k delu za uveljavitev delitve po delu in uspehih dela slehernega delavca.

— Spremljanje uporabe določil samoupravnega sporazuma in politike delitve dohodka in osebnih dohodkov v TOZD

Osnovna organizacija sindikata pa bo na osnovi pokazateljev po periodičnem obračunu oziroma po zaključnem računu ugotavljala rezultate poslovanja in politiko delitve dohodka v TOZD.

— Ljudska obramba in družbena zaščita

— Planiranje
Aktivno bodo sodelovali pri uresničevanju sprejetega plana za leto 1977.

Poleg tega se bo sindikat sprotno in aktivno vključeval na področju reševanja stanovanjskih vprašanj, izobraževanja delavcev, letovanja, športnega in kulturnega udejstvovanja.

NADA RIHTAR
FRANC ZADRAVEC

Dohodkovno povezovanje med proizvodnjo in trgovino

Komisija za pripravo predloga samoupravnega sporazuma s proizvodnimi organizacijami v Mercatorju, je pripravila novo izpopolnjeno besedilo osnutka sporazuma. Sporazum je goden, da ga lahko predložimo iniciativnemu odboru za ustanovitev samoupravne poslovne skupnosti. Vsebuje nove praktične prvine sporazumevanja, ki jih je pomagal končno izoblikovati v novembru sprejeti Zakon o združenem delu, predvsem pa je sporazum rezultat dveletnega zavzetega iskanja nove vsebine in rešitev za praktično urejanje dohodkovnih odnosov med proizvodnjo in trgovino.

Dve leti bo, ko smo se vzporedno s pripravami na lastno ustavno organiziranost in novo vsebino medsebojnih odnosov v Mercatorju lotili ene od osnov družbeno-ekonomskih odnosov v novi ustavni preobrazbi — povezovanja trgovine in proizvodnje na dohodkovnih osnovah.

Za to nalogo smo imeli v Mercatorju dovolj razlogov. Zanj nas niso samo formalno spodbujali ustava in zakon o združenem delu, ki posebej opredeljujeta ta razmerja, ampak predvsem lastni nagibi in lastne potrebe, saj je bistvo našega poslovnega procesa in podlaga dohodka prav materialni odnos med proizvodnjo in

trgovino. Mimo tega pa smo v tej zvrsti blagovnega prometa, kot ga opravljamo v Mercatorju občutili večji del pristranskosti starih poslovnih odnosov med obema osnovnima partnerjema v prometu blaga.

Naše pobude, da vsi čimprej uredimo razmerja na podlagi nove ustave iz zakona o združenem delu, so zadele pri vrsti proizvajalcev, s katerimi dolga leta sodelujemo v vseh republikah, na odziv. Zato smo prišli zelo hitro do koordinacijskega odbora za ustanovitev samoupravne poslovne skupnosti, ki ga sestavljajo zaenkrat predstavniki dvajsetih proizvodnih organizacij in

OZD Mercator (kot smo v začetku imenovali to našo skupno samoupravno institucijo). Ob tem iniciativnem odboru pa smo ustanovili tudi pomožno telo odbora — komisijo za pripravo predloga samoupravnega sporazuma s proizvodnimi organizacijami, ki deluje v Mercatorju in jo vodi generalni direktor Miran Goslar.

CILJI POVEZOVANJA NA DLANI

Za osnovne cilje skupnega sodelovanja smo se zelo hitro sporazumeli in jih lahko oblikovali že v prvem osnutku sporazuma. In kateri so ti skupni cilji? Med drugim mora novo sodelo-

vanje zagotoviti kar najboljši razvoj in izkoriščanje proizvodnih in trgovskih zmogljivosti; večjo poslovno učinkovitost; skupno načrtovanje proizvodnje in blagovnega prometa na domačem in tujem trgu; čimboljšo založenost trga in zadovoljevanje potrošnikov; povečevanje dohodka v proizvodnji in trgovini; enakopravna delitev skupaj ustvarjenega skupnega dohodka; skupno odločanje o namenih uporabe tega skupnega prihodka in podobno.

Seveda je te cilje mogoče uresničiti ob predpostavki, da sta obe strani — proizvodne in trgovske organizacije enakopravne, da medsebojno vplivajo na razvojno in poslovno politiko v proizvodnji in prometu blaga, da ne vsaka zase, ampak skupaj raziskujejo in uresničujejo propagandne akcije da skupaj določijo planske elemente v programu

Nadaljevanje na 4. strani

Dohodkovno povezovanje med proizvodnjo in trgovino

Nadaljevanje s 3. strani

miranju skupnega prihodka in enake kriterije za njegovo delitev, skupaj določijo cene, skupaj prevzemajo rizike in določijo pravila obnašanja za vrsto zadev, ki so odločilne za medsebojno zaupanje in ki zagotavljajo poštenost odnosov.

OSNOVNA VSEBINSKA VPRAŠANJA

Cilje, kot rečeno, je bilo razmeroma lahko določiti. Veliko težje pa je bilo dobiti najustreznejše odgovore, kako priti do cene proizvodov, na kakšni podlagi ugotoviti delež proizvodnje in trgovske organizacije v maloprodajni ceni, kako ugotovljati skupen prihodek in kako, glede na vložena sredstva in delo, deliti dohodek; nadalje, kakšno evidenco poslovanja nastaviti, katera kazalce in podatke potrebujemo za spremljanje in primerljivost uspešnosti poslovanja. In slednjič — kakšna naj bo, poleg že znanih oblik stikov s potrošniki, nova vsebina teh odnosov, po katerih se potrošniki vključujejo v blagovni krog kot eden izmed polno pravnih partnerjev v prometu blaga in storitev. Še posebno zahtevno je ugotoviti možnosti, kako in v kakšni meri bi naj potrošniki bili udeleženi na delu dohodka, ustvarjenega v skupni proizvodnji in prodaji blaga.

To so torej bila osrednja vprašanja, ki jim ni bilo lahko najti odgovorov (no, še danes nekateri niso kristalno čisti) in zaradi katerih se je sporazum vsake toliko časa zataknil in zato snoval dve leti.

Toda pravkar sprejeti zakon o združenem delu in dveletno zavzeto iskanje nove vsebine in rešitev odnosov — proizvodnja — trgovina, je rodilo sad. Na zadnji seji komisije, koncem januarja je njen predsednik Miran Goslar predložil zadnje izpopolnjeno besedilo osnutka sporazuma, ki so ga člani komisije, prisotni so bili tudi predstavniki novih OZD v sestavi Mercatorja s področja kmetijstva, proizvodnje, trgovine za domači in zunanji trg, ocenili kot dobro podlago, dqslej najbližjo praktičnemu poslovnemu življenju in zrelo osnovo, na kateri je mogoče zdaj pripraviti končno besedilo sporazuma hitreje in bolj pogumno podpisati prve sporazume in seveda napraviti korak od načel v prakso.

ALI JE POTREBNO SKLEPATI SPORAZUME IN KDO JIH MORA SKLENITI?

Eno izmed začetnih vprašanj, ki jih pogosto slišimo je, ali je res potrebno sklepati sporazume in kdo jih mora skleniti?

Zakon o združenem delu obvezuje samoupravne organizacije, ki se ukvarjajo z zunanjo trgovino in trgovino na debelo, da morajo urediti svoje odnose s proizvajalci na principu trajnega združevanja dela in sredstev. V nasprotnem primeru se lahko taka organizacija ukine. Za trgovino na drobno sicer tak sporazum ni obvezen, vendar morajo temeljiti odnosi med trgovino na drobno in proizvodnjo na enakem principu, ki jih vsebuje sporazum za »obveznike«.

Samoupravnim sporazumom se ni mogoče ogniti in jih nadomestiti s fizičnim združevanjem, to je združevanjem temeljnih organizacij združenega dela v delovno organizacijo in sestavljeno organizacijo združenega dela. To pomeni, da mora vsaka TOZD ne glede na to, kako in s kom je fizično povezana urediti odnose po enakih principih in na enakih podlagah.

Kateri so vsebinski elementi, na katerih mora biti urejeno sodelovanje: prvi je trajno poslovno sodelovanje; drugi so družbeno-ekonomske osnove zgrajene na kategoriji skupnega prihodka in tretji — oblika in dokument sodelovanja je samoupravni sporazum.

Niti zakon niti razlagalci zakona nikjer ne »predpisujejo« institucionalne oblike, niti skupnega organa upravljanja. V našem primeru sproža to vpraša-

nje, ali bomo poimenovali našo obliko združevanja — poslovno skupnost, kot smo se v začetku sporazumeli ali kako drugače. Člani komisije so bili mnenja, da je pomembna vsebina, ne pa ime oblike sodelovanja in da je tako potrebno tudi razumeti smisel zakona. Zato je smislen naslov samoupravni sporazum o trajnem združevanju dela in sredstev...

DVE CENI

Največ novosti v zadnjem osnutku sporazuma zadeva stvarne poslovne odnose, ali konkretno: kaj so objektivna merila, ki naj omogočijo čim bolj točen izračun kateri del skupnega prihodka pripada posamezni reprodukcijski fazi — torej v našem primeru, kateri del proizvajalcu, kateri del trgovini na debelo in kateri del trgovini na drobno.

Izhodišče osnutka samoupravnega sporazuma je v **dveh cenah**, ki sta osnova za izračun, kaj in koliko pripada posameznemu udeležencu sporazuma: **prva** cena je **reprodukcijska cena**, ki pomeni kalkulatивно vrednost vložnega dela in sredstev v proizvodni organizaciji (materialni stroški, amortizacija, zakonske obveznosti, pogodbene obveznosti, vkalkulirani bruto osebni dohodki, del sredstev skupne prabe).

Druga cena je »stvarna cena«, maloprodajna ali izvozna, torej

trgovska kalkulatívna cena in pomeni vrednost vložnega dela in sredstev v trgovski organizaciji. Trgovsko kalkulatívno ceno sestavljajo seveda enaki elementi, kot proizvodno. Trgovska kalkulatívna cena je sestavni del reprodukcijske cene.

To bo osnova za dogovor, pričemer bomo eni in drugi izhajali iz družbenopotrebnih stroškov, po drugi strani pa bo to vzpodbuda za večjo produktivnost in večji dohodek, kajti v primeru, če uspe posamezni proizvajalec ali trgovska organizacija proizvajati ali opraviti storitev z manjšimi stroški, kot bo priznan družbeno potreben strošek, bo ta uspeh izključno v prid uspešnemu partnerju.

Delili bomo torej kot skupni dohodek le tisti del, ki ga zajemata kalkulatívna proizvodnja in trgovska cena. Tako bomo prišli do normativov in do vzpodbud za večjo produktivnost in do elementov za delitev skupnega prihodka med proizvodnjo in trgovino.

Na katerih osnovah je mogoče izračunati delež proizvodne organizacije in trgovskih organizacij Mercator v reprodukcijski ceni?

To je nedvomno ključno vprašanje.

Osnutek amoupravnega sporazuma pravi v svojem 28. členu:

Delež proizvodne organizacije in trgovskih organizacij Mercator

Delegati skupnega delavskega sveta so se v lanskem letu sestali sedemkrat. Posnetek je z zadnjega zasedanja 28. 12. 1976, ko so delegati med drugim že razpravljali o izhodiščih za plañ za leto 1977 ter plan stroškov za delovno skupnost SOZD, informirani pa so bili tudi o poteku javne razprave o osnutku zakona o združenem delu, o dosedanji razpravi o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator in o integracijskih procesih.

v maloprodajni ceni se izračunava na osnovi:

— deleža proizvodne kalkulatorne cene in trgovske kalkulatorne cene v reprodukcijski kalkulatorni ceni in

— deleža v razliki med reprodukcijsko ceno in maloprodajno ceno, in sicer v sorazmerju, ki ustreza udeležbi amortizacije in ustvarjene vrednosti proizvodnje in trgovine v skupno ustvarjeni vrednosti in amortizaciji.

Na tej osnovi se ugotovi delež proizvodne cene v maloprodajni ceni, ki pripada proizvodni organizaciji, in delež trgovske cene v maloprodajni ceni, ki pripada trgovskim organizacijam Mercator.

Proizvodno ceno torej sestavlja proizvodna kalkulatorna cena in del razlike med reprodukcijsko ceno in maloprodajno ceno.

Trgovsko ceno torej sestavlja trgovska kalkulatorna cena in del razlike med reprodukcijsko ceno

in maloprodajno ceno.

Na podlagi tako izračunanih elementov se v letnem proizvodno-prodajnem planu določi procentualni delež proizvodne organizacije in trgovskih organizacij Mercator v maloprodajni ceni brez prometnega davka, in sicer po proizvodih oziroma skupinah proizvodov, ki jih predvideva letni plan.

Na koncu nam ostaja tudi tokrat odprto vprašanje, to je udeležba potrošnikov v dohodku

proizvodnih in trgovskih organizacij. Temu bo seveda mimo drugih, še ne povsem zadovoljivo rešenih vprašanj, veljalo naše prihodnje razmišljanje.

Komisija za pripravo samoupravnega sporazuma daje torej v javno razpravo vendarle izdelek, ki nas bo hitreje premaknil v zadnje dejanje, to je v sprejem in podpis samoupravnega sporazuma med proizvodnimi in trgovskimi organizacijami.

IVANKA VRHOVČAK

Tradicionalno novoletno srečanje naših upokoencev

Ob novem letu spet nasvidenje!

Ob izteku preteklega leta smo spet povabili na novoletno srečanje naše nekdanje sodelavce, ki so upokojeni. Zbrali so se v Domu jugoslovanske ljudske armade, kjer smo zanje pripravili zakusko in zabavni program s plesom.

Prišli so skoraj vsi. Mladostni in dobre volje so si podajali roke in se zapletali v živahne pogovore. Za mnoge med njimi je bil ta dan edini v letu, ko se srečajo z nekdanjimi delovnimi kolegi, ko obudijo spomine na dni graditve Mercatorja.

V veliki dvorani Doma JNA se je zbralo blizu 300 naših nekdanjih delovnih tovarišic in tovari-

šev iz 13 TOZD širšega ljubljanskega območja. Med prvimi jih je pozdravil tovariš Marjan Gradišar, predsednik konference osnovnih organizacij sindikata, ki je v svojem nagovoru orisal samoupravne in politične dogodke v Mercatorju v letu 1976. Med drugim je povedal:

»To leto je bilo za vse naše delovne ljudi leto odločnega boja za uresničitev stabilizacijskih načrtov in boljšega gospodarjenja. Še več! V tem letu je vladala v Mercatorju prava revolucionarna zagnanost za nekaj novega. Kljub temu, da niste več aktivni člani našega kolektiva pa smo trdno

Nekdanji sodelavci in prijatelji spet med seboj

Marjan Gradišar, predsednik IO konference osnovne organizacije sindikata: Leto 1976 je bilo leto stabilizacijskih naporov in hotenj po novi samoupravni organiziranosti Mercatorja.

V imenu upokoencev se je zahvalil za pozornost Vilko Korenčan

prepričani, da ste preko našega glasila sledili našim naporom za kvalitetno razpravo zakona o združenem delu in hotenj po novi organiziranosti. Naš kolektiv so v tem času obiskali visoki družbenopolitični delavci, tako republiški kot zvezni, ki so se želeli prepričati, kako se pripravljala Mercator na uresničevanje novega zakona o združenem delu. Naše delo v tej smeri so ocenili pozitivno, dani napotki pa so nas vzpodbudili še k večji aktivnosti in prizadevnosti.

Lahko se pohvalimo, da smo uspeli. V novem letu se bo Mercator organiziral v sestavljeno organizacijo združenega dela ki bo združevala 21 delovnih organizacij in okoli 50 temeljnih organizacij.

Za njim je prevzel besedo namestnik generalnega direktorja, tovariš Vukadin Nedeljković, ki je bil med našimi upokojenji prvič, saj je prišel v našo delovno skupnost pred nekaj meseci.

V svojem govoru je povedal tudi tole:

»Še vedno so sveži sledovi vašega dela in neprecenljivo je bogastvo, ki ste nam ga pustili, s katerim gospodarimo in še naprej bogatimo naš kolektiv. Ne moremo mimo vašega minulega dela. Prav vi ste prispevali k skupnemu uspehu, pomagali ste razviti Mercator v veliko, gospodarsko čvrsto delovno organizacijo.

Upokojencem je spregovoril tudi novi namestnik generalnega direktorja Vukadin Nedeljković

Bo padla žoga v gol? Najbolj gibčne so bile upokojenke TOZD Grmada

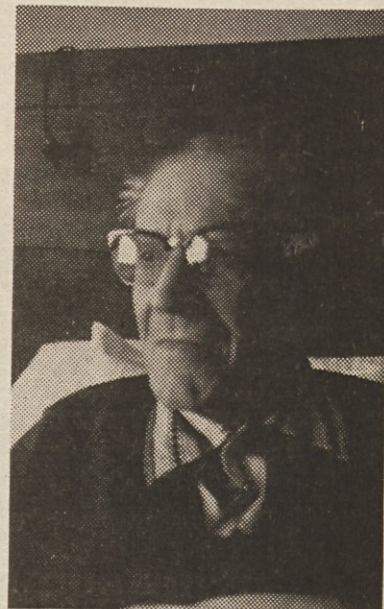

Francka Zajc, avtorica pesmi Pozdravljeni Mercatorji

Jaki Anica, upokojenka TOZD Grosist: V pokoju sem že pet let pa sem na to srečanje prišla šele prvič. Pregovorile so me kolegice in prav nič žal mi ni, da sem danes tu. Zares je prijetno

Mnogi med vami ste bili jedro Mercatorjevega kolektiva, tistega kolektiva, ki je skrbel za razvoj, mehanizacijo, modernizacijo in razširitev trgovskega omrežja. Sadovi takega gospodarjenja so tako bogato obrodili, da ste danes kot soustvarjalci Mercatorja lahko ponosni na svoje minulo delo, ponosni, da ste bili priče tako velikemu razvoju podjetja. Upokojitev na žalost pomeni tudi odklik od rednega aktivnega

Eden naših najstarejših upokojencev je prav gotovo 84-letni Janko Milost iz TOZD Grosist. Vsako leto rad pride na srečanje upokojencev, lani pa se ga zaradi bolezni ni mogel udeležiti.

Poslal nam je pisemce, v katerem je med drugim zapisal tudi tole:

»Prosim lepo, da posredujete mojo zahvalo za povabilo prirediteljem z najboljšimi željami za uspešno in zdravo leto 1977 ter vsem stariim znancem najboljše želje za zadovoljno in zdravo leto 1977.«

Upamo, da je tovarš Janko okreval in če prej ne, se vidimo spet ob koncu leta na naslednjem srečanju upokojencev, do tedaj pa ga vsi nekdanji sodelavci prav lepo pozdravljajo.

Tudi ob koncu lanskega leta je generalni direktor Miran Goslar povabil na novoletni sprejem direktorje TOZD in sektorjev, ki je bil v prostorih TOZD Kavarna Evropa

Pozdravljeni Mercatorji!

*Ali ni to res lepo, ko se tukaj zberemo,
da nas niso pozabili in zopet so nas pogostili.
Pripravili lepo so vse, da nam je lepše srečanje!
Kljub temu, da smo upokojeni, o, pa nismo zagrenjeni,
čeprav so ušesa že bolj gluha, čeravno nas duši naduha,
če nam srce bolj slab' deluje, če ožilje pojenjuje.
Včas' še revma nas boli, da kar pokajo kosti
pa če zobje ven letijo, saj umetni se dobijo.
Povrhu pa še teta gripa vsako leto nas potipa.
No, to je že bolj hudo, ker se cene vsak dan dvigajo.
A zoper to imamo zdravilo, da nas bode pomirilo —
kar Mercator kavo pijmo!
Pa bomo zdravi, čili vsi spet drugo leto sem prišli,
če nas bodo povabili se jim bomo zahvalili.
Za novo leto pa nam vsem, v tolažbo naj še to povem,
da tudi naše pokojnine se bodo nekaj spremenile.
Potem naj pa še muzika nam kakšno fletno zaigra,
da b' se veseli in pa zdravi veliko let še srečevali!*

dogajanja na prejšnjem delovnem mestu in odmik od dogodkov v delovni organizaciji nasploh. Vendar človek ne more kar tako pretrgati s preteklostjo, rad se spominja svojih sodelavcev, misli se vračajo na mlada leta, na najbolj ustvarjalna leta, vračajo se v Mercator. Sprašujete, kako je danes, kaj je novega in kako bo naprej?

Naravno je, da vsak človek stremi po nečem novem, boljšem, tudi po nedosegljivem. Včasih tudi pokritiziramo vsevprek, naštevamo slabosti, pri tem pa

pozabljamo, da hitro živimo in da se ta naša hotenja vrtijo na neskončnem filmskem traku. Odtod v naši družbi in naši delovni organizaciji množica predlogov in zasnov o našem skupnem jutrišnjem delu. Živahno smo razpravljali na vseh naših zborih o novi samupravni organiziranosti. Ob tem smo ugotovili, da potrebujemo še mnogo in da imamo za uresničitev vsega še veliko moči. Spremenili bomo našo delovno organizacijo, ker se bomo reorganizirali, in jo napravili še bogatejšo. «

Priprave na letno skupščino konference osnovnih organizacij sindikata

Pred dnevi je bila sklicana 10. seja sekretariata konference osnovnih organizacij sindikata. Na njej smo obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator, spremljanje izvajanja zakona o združenem delu, pogovarjali pa smo se tudi o ustanovitvi športnega društva Mercator.

Vzporedno z novo samoupravno organiziranostjo Mercatorja se tudi družbenopolitične organizacije pripravljajo na novo organiziranost. Zato je sekretariat konference osnovnih organizacij sindikata pripravil predlog poslovnika o notranji organiziranosti in načinu delovanja koordinacijskega odbora osnovnih organizacij sindikata v SOZD Mercator, kakor se bo imenoval ta sindikalni organ v bodoče. Poleg poslovnika smo pripravili tudi predlog programa dela in predlog finančnega načrta.

V razpravi o predlogu finančnega načrta smo podprli predsednika konference tovariša Marjana Gradišarja, ki se ne strinja s programom novega načina

financiranja sindikalnih organizacij. Sklad skupne porabe, ki je določen z odstotkom na podlagi ustvarjenega dohodka, je obdavčen in zaradi tega bomo za akcije kot so novoletna obdaritev otrok in upokojencev, žena za osmi marec in raznih športnih prireditev imeli na voljo toliko manj sredstev. Pripombe so bile tudi na način odvajanja sredstev sindikalne članarine glede na vloge za dotacije sredstev, ki so zbrana na mestnih oziroma občinskih sindikalnih svetih. Bolj pravično in pošteno bi bilo, da se zniža odstotek odvajanja sredstev od pobrane sindikalne članarine.

SINDIKAT JE DRUŽBENOPOLITIČNI DEJAVNIK ZA URESNIČEVANJE USMERITEV, KI JIH JE IZOBlikovala ZVEZA KOMUNISTOV

Vsebinska programa dela koordinacijskega sindikalnega odbora osnovnih organizacij sindikata, kot jo narekuje zakon o združenem delu in ustava, je utemeljena kot bistven in nena-

Venceslav Petrič; upokojenec TOZD Grosist: Delal sem še pri Živilih na samem začetku. Takrat je bilo vse skromno in borili smo se s celim kupom težav. Bili smo pionirji današnjega velikega Mercatorja, ki je v poldrugem desetletju zrasel v zares ugledno podjetje. V pokoju sem že dvajset let, imam že 76 let, ampak na to srečanje rad pridem, ker se srečam z nekdanjimi prijatelji. Lepo je, da se nas spomnite, le drago je vse skupaj, kajne

Po pozdravnih govorih in kosilu pa so se naši upokojenci sprostiti ob zabavnem programu Franca in Mita Trefalta in Metke Leskošek. Za prijetno vzdušje so tudi tokrat poskrbeli člani ansambla Janeza Jeršinovca.

Ure srečanja so hitro minile. Spet smo bili priča ganljivim stiskom rok in prijetnim željam ob slovesu. Prav vsem nekdanjim sodelavcem želimo tudi mi v uredništvu prijetno počutje v pokoju, decembra pa jim kličemo

spet nasvidenje. Seveda pa jih tudi vabimo, da med letom obiščejo svoje nekdanje kolektive v trgovini, skladišču, tovarni ali pisarni. In še nekaj bi radi zapisali, skar sta v svojih govorih povedala tudi tovariš Gradišar in Nedeljkovič. Ob vseh uspehih, ki jih doživljamo, nikoli ne pozabimo na njih, ki so postavili temeljne današnjemu Mercatorju. Še naprej nam bodo za vzgled in obljubljam jim, da bomo tudi v prihodnje dobri gospodarji in samoupravljavci.

NADA RIHTAR

domestljiv dejavnik v graditvi in razvoju samoupravnega združenega dela, samoupravnih, družbenoekonomskih in drugih odnosov v združenem delu. Sindikat mora biti družbenopolitični dejavnik, ki realizira usmeritve izoblikovane v zvezi komunistov.

V tem trenutku je naša primarna naloga, da vse osnovne organizacije sindikata v naših organizacijah združenega dela razpravljajo in sprejemajo sklepe in stališča o dopolnitvi rokovnika, ki je sestavni del samoupravnega sporazuma o zruženju v SOZD, pripravijo referendum in kandidacijske postopke za volitve v samoupravne organe, ne glede na mandatno dobo delegatov.

Pri programu izvajanja zakona o združenem delu moramo uskladiti samoupravne akte z zakonom, vsaka TOZD in DO mora sprejeti svoj program. Imenovati moramo tudi komisije, ki bodo spremljale izvajanje zakona in koordinirale delo z občinskimi skupščinami in organi v sami organizaciji združenega dela.

USTANOVITEV ŠPORTNEGA DRUŠTVA MERCATOR

Delovna skupnost SOZD je predlagala ustanovitev športnega društva Mercator, ki bo združevalo naslednje športne dejavnosti: nogomet, streljanje, košarko (moška in ženska ekipa), smučanje, kegljanje, balinanje, šah, plavanje in planinarjenje.

Društvo bi imelo status pravne osebe, svoje samoupravne organe ter komisije v posamezni panogi. Vanj bi se lahko vključili tudi družinski člani naših delavcev, v primerih, ko bi šlo za rekreacijo. Napravili bi anketo in izbrali člane za posamezno dejavnost. Društvo bi financirale temeljne oziroma delovne organizacije. Naloga društva ne bi bila samo organiziranje rekreacije temveč tudi tekmovanje znotraj in zunaj organizacij združenega dela.

Sekretariat je predlog o ustanovitvi športnega društva Mercator sprejel ter ga vključil v svoj program dela.

SUZANA MODRIJAN

Komercialni plan SOZD Mercator za leto 1977

Na osnovi komercialnih planov temeljnih organizacij združenega dela in delovnih organizacij je komercialni sektor v skupnih službah pripravil skupni komercialni plan SOZD Mercator, v katerega so vključene tudi novo pripojene delovne organizacije.

Z vključitvijo novih delovnih organizacij se dejavnost Mercatorja razširja še na primarno kmetijsko proizvodnjo, zunanje-

trgovinsko dejavnost na področju prehrane in neživilskega blaga ter živilsko industrijo. To narekuje, da se povežejo vse dejavnosti preko skupne poslovne politike v koordiniran in učinkovit poslovni sistem, ki bo omogočil doseganje uspešnih poslovnih rezultatov.

Kaj prinaša skupna poslovna politika?

Cilji skupne komercialne politike so naslednji:

- zagotoviti čim boljšo založenost maloprodajne mreže sestavljene organizacije združenega dela ter organizirati racionalno in trajno preskrbo potrošnikov;

- trajno prilagoditi prodajni program zahtevam tržišča preko organiziranega marketinga;

- doseči večjo poslovno učinkovitost;

- zagotoviti čimvečjo izkoriščenost proizvodnih zmogljivosti primarne kmetijske proizvodnje ter predelovalne industrije za pokrivanje potreb lastne maloprodajne mreže;

- se sporazumevati z večjimi proizvajalci, s katerimi že trajno sodelujemo, o združevanju dela in sredstev ter delitvi skupno ustvarjenega dohodka;

- zagotoviti dohodkovne odnose med organizacijami re-produkcijskega procesa v sestavi SOZD in primarne kmetijske proizvodnje do trgovine na drobno.

Preko osem milijard realizacije v letu 1977

V letu 1976 smo v Mercatorju uresničili komercialni plan 99-odstotno in smo dosegli 5.353.421.000,00 DIN realizacije. Letos predvidevamo porast v

višini 8 do 9%, izraženo v številkah 8.6T4.083P000 v kar so upoštevane že tudi novo vključene delovne organizacije.

Skupna nabava trgovskega blaga je v lanskem letu znašala 3.767.101.605 dinarjev, od katere so TOZD nabavile znotraj delovne organizacije za 913.000.000, kar predstavlja 24% celotne nabave, medtem ko so pri zunanjih dobaviteljnih kupile za

2.850.000.000,00 din. Za tekoče leto planiramo za 5.018.486.200,00 din nabave, razmerje med interno in eksterno nabavo pa bi bilo 25%:75%. Po blagovnih skupinah smo nabavili za 2.048.732.850 din živil, na katere odpade 49% vsega blaga, neživil za 757.059.400 ali 18,4% od celotne nabave. Indeks za letos znaša za živila 108, za neživila 110.

Pomembna februarska seja sveta ZK

Zadnji dan v januarju se je sestel sekretariat zveze komunistov Mercator. Sejo je vodil tovariš Franc Skof, razpravljali pa smo o pripravah na sprejem samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Mercator in rokovnika za izvedbo programa prednostnih nalog za samoupravno organiziranje ter sprejeli predlog statutarnega sklepa o organiziranosti in delovanju organizacij ZK v SOZD, predlog poslovnika o delu organizacij ZK v SOZD Mercator, predlog programa dela za leto 1977 in poročilo o kadrovski problematiki ter pripravah na razpise ob konstituiranju v SOZD in DO.

O vsem tem bodo ponovno razpravljali člani sveta ZK na sestanku, ki bo 14. februarja. Nanj so povabljeni tudi predsedniki osnovnih organizacij zveze komunistov temeljnih in delovnih organizacij, ki so se na referendumih odločile za združitev v SOZD Mercator. VASJA BUTINA.

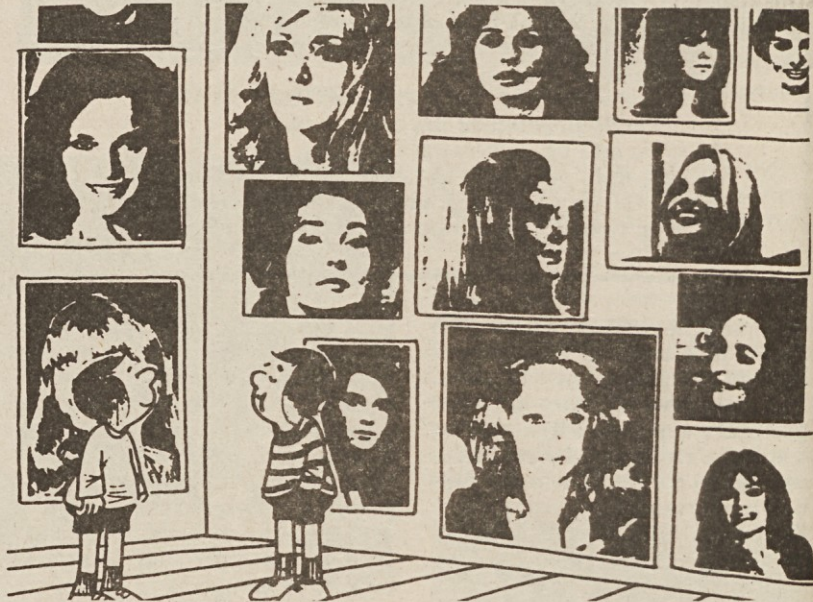
Ratko Pavlović — novi direktor TOZD Veleblagovnica Beograd

S prvim januarjem je nastopil delovno razmerje v TOZD Vele-

blagovnica Beograd tovariš Ratko Pavlović, ki ga je razpisna komisija izbrala za novega direktorja TOZD.

Tovariš Ratko Pavlović ima 35 let. Po poklicu je diplomirani ekonomist, študira pa še pravo na beograjski univerzi. Ima čez sedemnajst let delovne dobe, od tega petnajst v trgovini kot neposredni izvrševalec, organizator procesa dela in vodilni delavec v splošni, finančno-knjigovodski, organizacijski, analitično-planski in komercialni službi. Nazadnje je bil direktor TOZD Velepromet trgovskega podjetja Trgopromet Kraljevo.

Od leta 1961 je član Zveze komunistov Jugoslavije in je aktiven družbenopolitičen delavec.

— Tudi jaz sem zbiral slike nogometašev, ko sem bil majhen!

O našem informiranju

Navada je, da ob koncu vsakega leta ugotavljamo njegovo uspešnost, se zamislimo ob rezultatih, napakah in prihodnjih nalogah. Za leto, ki je minilo, lahko zapišemo, da je bilo poslovno, predvsem pa samoupravno in politično zelo bogato in razgibano. O poslovanju še ne moremo pisati, ker bodo podatki zaključnega računa znani šele februarja, spomnili pa smo se na bilanco v informativni službi, ki smo jo potegnili ob novem letu.

Sami soditi in pisati o tem, koliko smo bili v informiranju uspešni je težko. Lahko priznamo, da nismo bili povsem zadovoljni, čeravno smo se trudili pri izpolnjevanju svoje funkcije. Ob tem naj zapišemo tudi to, da smo bili kadrovsko prešibki in da so nam naše strokovne službe nudile še premalo pomoči.

Tokrat bomo navrgli le nekaj podatkov o pismenem informiranju preko našega glasila Mercator. V preteklem letu smo izdali 6 rednih števil, in sicer pet v obsegu 24 strani, eno pa 20. Poprečna naklada je bila 5881 izvodov, ki so jih prejeli vsi zaposleni, naši upokojeanci, nekaj pa smo jih pošiljali našim poslovnim partnerjem in občin-

skim ter drugim institucijam. Natisnili smo tudi pet posebnih številk gradila v poprečni nakladi 2187 izvodov, in 5 Internih obvestil po 1200 primerkov, ki smo jih natisnili doma.

Vseh enajst števil glasila nas je veljalo 294.072,80 dinarjev, od tega smo za honorarje namenili 26.380,00 dinarjev v neto znesku, oziroma 35.173,30 bruto. Pri pisanju sestavkov in tehničnem delu je poleg dveh delavcev, ki sta bila redno zaposlena v informativni službi sodelovalo še 11 drugih honorarnih sodelavcev v glavnem članov naše organizacije združenega dela.

Ob koncu naj zapišemo tudi to, da sta se z novim letom oziroma z novo samoupravno organiziranostjo Mercatorja, tajništvo samoupravnih organov, ki je bilo v sklopu splošnega sektorja, in informativna služba v sektorju ekonomske propagande in informativne službe, organizirali v center za obveščanje, ki sodi v splošni sektor. Pripravljamo nov koncept obveščanja v Mercatorju v duhu novega zakona o združenem delu, ki opredeljuje informiranje delavcev kot bistveni pogoj za uresničevanje njihove samoupravljaljske funkcije.

NADA RIHTAR

Sedem delovnim organizacijam, ki so se odločile združiti delo in sredstva v SOZD Mercator, so se konec decembra pridružile še nadaljnje štiri. Te so: Slovenija sadje in Contal iz Ljubljane, Agrokombinat Krško in Kmetijska zadruga »Zasavje« Sevnica. V teku pa so še razgovori za integracijo gostinskega podjetja Vič, gostinskega podjetja Ilirija, obrtnega podjetja Conditor in Semezarne iz Ljubljane.

CONTAL, proizvodnja, trgovina, servis n. sol. o.

Delovna organizacija Contal je bila ustanovljena 1. 1. 1951. Na osnovi ustavne preobrazbe se je v letu 1974 reorganizirala; ustanovljene so bile tri TOZD, od katerih sta se TOZD Conimex in Cibes na lanskoletnem decembrskem referendumu odločili za vključitev s SOZD Mercator.

V letu 1975 je imela delovna organizacija 279 zaposlenih. Ustvarili so 817.068.740 dinarjev celotnega dohodka, od tega TOZD Conimex 789.950.860 in TOZD Cibes 27.117.880 din.

TOZD Conimex opravlja birotehnično, gostinsko in grafično

dejavnost, zunanje in notranje trgovinske, posle in zastopanje tujih firm; TOZD Cibes pa servira in opravlja montažo artiklov precizne mehanike, finomehanike, elektromehanike in elektronike ter artiklov široke potrošnje, in gostinske opreme, nadalje proizvodnjo artiklov elektro in finomehanike in izdelkov iz plastičnih mas, prodaja na debelo in drobno papir in kemikalije za fotokopirne in razmnoževalne stroje ter rezervne dele, in nabavlja in prodaja na veliko in malo birotehnične stroje, merilne instrumente in orodje za opremo birotehničnih in elektronskih servisov.

Obe TOZD sta do 30. 9. 1976 dosegli 591.535.910 din realizacije oziroma 7.642.616 ostanka dohodka.

Z vključitvijo delovne organizacije Contal se bodo razvijale, predvsem pa dopolnjevale nekatere dejavnosti. Mercator doslej ni imel razvite birotehnične dejavnosti, medtem ko je Contal dosegel na tem področju velik razvoj. Contalova gostinska dejavnost se bo dopolnjevala z dejavnostjo Mercatorjeve TOZD Investa, ki se poleg prodaje gostinske opreme ukvarja tudi s projektiranjem. Razmere na tržišču narekujejo, da mora organizacija, ki opremlja objekte nuditi celoten servis storitev. Z vključitvijo delovne organizacije Contal

Mitja Marinšek, v. d. generalnega direktorja Slovenija-sadje: V predhodnih razgovorih, ki smo jih imeli z Mercatorjem pred našo odločitvijo za vključitev v SOZD, smo našli veliko stičnih točk, katere bodo omogočile uspešno in racionalno poslovanje. Odstotek glasov za integracijo v Mercator je bil zelo visok, 92%. Delavci so bili o vsem dobro obveščeni, saj sta sindikat in zveza komunistov akcijo uspešno vodila

bo SOZD Mercator tudi dopolnjevala svoj program z zastopniško opremo Contala, Contal pa bo vključil v plasman lastno opremo za gostinsko dejavnost, ki jo je Mercator razvil doslej.

Večjo uspešnost vidimo tudi v grafični dejavnosti. Mercator se je dosedaj pojavljal le pri prodaji papirja, manj pa se je ukvarjal s plasmajem uvoženih izdelkov za potrebe grafične industrije. Mercator je deloval le na področju naše republike, medtem ko je Contal prisoten na širšem jugoslovanskem prostoru.

Dopolnjena bo tudi dejavnost široke potrošnje in s tem omogočen učinkovitejši nastop na celotnem domačem tržišču.

Okrepila se bo tudi zunanjetrgovinska dejavnost, še posebej izvoz. Delovna organizacija Contal uvaža in izvažajo opremo ter reprodukcijski material za proizvodne in druge delovne organizacije. Te posle bi vršila v prihodnje tudi za potrebe vseh delovnih organizacij in TOZD v okviru SOZD Mercator in njihove poslovne partnerje.

Delovna organizacija Contal ima razvita predstavništva v Beogradu, Novem Sadu in Zagrebu, ki bodo v prihodnosti služila tudi SOZD Mercator.

Pozabiti ne smemo na servisiranje, katerega bo v SOZD prevzel TOZD Cibes. To je izredno pomembno za hitrejši razvoj prometa s tehničnim blagom, kar predstavlja enega izmed ciljev SOZD Mercator in še posebej zaradi poostrenih predpisov, ki urejajo to področje.

Ivanka Zajec, skladiščna delavka: Mercator cenim, čeravno poznam le dve njegovi trgovini tu v Zalogu, ki za potrošnika dobro skrbita. Zato sem se kar takoj odločila zapisati na referendumu za, pa tudi zaradi tega, ker vem, da se v velikem podjetju z združenimi sredstvi veliko več ustvari

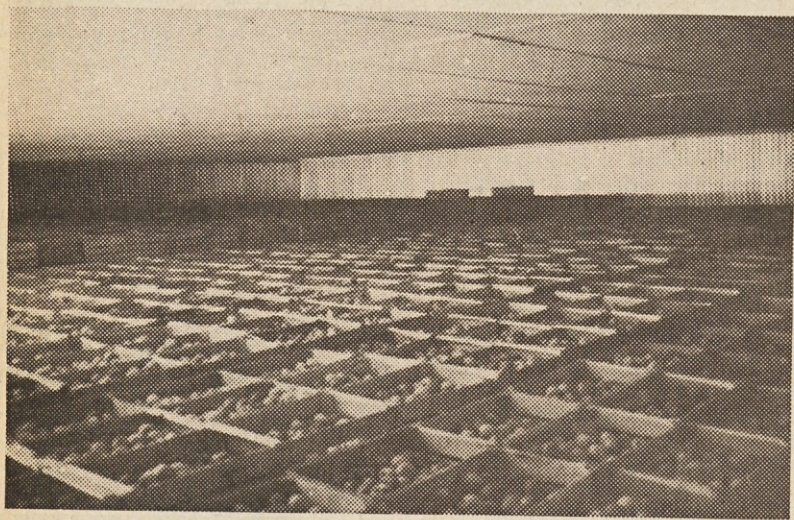
Jasna Žagar, sekretarka aktivna Zveze komunistov Slovenija sadje: Osnovna organizacija Zveze komunistov v naši delovni organizaciji številčno ni močna, vendar smo kljub temu uspešno opravili svojo nalogo pri odločanju o novi samoupravni organiziranosti. Temeljito smo proučili vse cilje in smotre te integracije. Imeli smo razširjen sestanek s poslovodnimi organi in predstavniki samoupravnih organov. Na referendumu smo šli pripravljeno in, in prepričana sem, da smo se pravilno odločili

Božo Kuhar, skladiščni manipulant: Na referendumu smo se odločili za boljši jutrišnji dan, ki upamo, da bo. Razočaran pa sem bil, ko smo že prvi mesec v Mercatorju dobili kasnejše osebne dohodke

Zgradbe hladilnice Slovenija-sadje

V enem prostoru kar sedemsto ton jabolk

SLOVENIJA SAJE, trgovsko, izvozno-uvozno, proizvodno-predelovalno in uslužnostno podjetje Ljubljana, p. o.

Slovenija sadje se uvršča med najpomembnejša jugoslovanska podjetja na področju izvoza iz uvoza sadja in zelenjave. Njegova dejavnost je raznolika, saj se ukvarja s trgovanjem na debelo in drobno, s kmetijsko proizvodnjo, skladiščenjem, hlajenjem, zmrzovanjem, sušenjem in praženjem blaga, proizvodnjo sadnih in zelenjavnih pulp, sokov in koncentratov, proizvodnjo ledu in javnim tehtanjem. Zelo uspešno se uveljavlja tudi na področju zunanje trgovine in zastopanja tujih firm.

Od ustanovitve leta 1948 do danes beleži Slovenija sadje lepe uspehe. V letu 1975 je delovna organizacija dosegla 580.280.372,25 dinarjev celotnega dohodka. Veliko pozornost pri poslovanju posvečajo izvozni dejavnosti, saj se po devizni realizaciji uvrščajo v sam vrh v Jugoslaviji v svoji branži. Okoli 96 odstotkov izvoza odpade na konvertibilno področje. Obsežen izvoz pa omogoča delovni organizaciji, da je tudi med prvimi jugoslovanskimi uvozniki sadja in zelenjave.

Z rastom poslovne uspešnosti so se skladno razvijali tudi druž-

benoekonomski odnosi in stopnja samoupravne organiziranosti. Dvestošestdesetčlanski kolektiv se je v lanskem letu odločil, da organizira štiri temeljne organizacije združenega dela ter da se vključi v sestavljeno organizacijo združenega dela. Po temeljiti analizi večih možnosti za pristop k integraciji so sklenili, da se vključijo v SOZD Mercator. Ta odločitev bo prinesla delovni organizaciji Slovenija sadje naslednje prednosti:

- močnejši položaj in enotno nastopanje na nabavnem in prodajnem notranjem in zunanjem trgu;
- boljšo poslovno organiziranost in delitev dela, ki bo temeljila na dohodkovnih odnosih;
- povezavo maloprodajne mreže in grosistične dejavnosti Mercatorja z dejavnostjo Slovenija sadja, ki se bo prilagajala potrebam notranjega in zunanjega trga;
- pridobitev pravic za še večji uvoz blaga široke potrošnje;
- večja vlaganja v osnovna in obratna sredstva;
- vključevanje v širše družbene razvojne načrte, večje možnosti pri pridobivanju finančnih sredstev.

Delavci delovne organizacije Slovenija sadje pa bodo z integracijo med drugim razširili in

izboljšali svoj materialni in družbeni položaj, povečali svoj dohodek in skupni dohodek družbe, zvišali produktivnost svojega in celotnega družbenega dela.

Bodoča delovna organizacija »Mercator« Slovenija sadje bo imela štiri TOZD, in sicer TOZD Trgovina Ljubljana — zunanja trgovina in trgovina na debelo na notranjem trgu, TOZD Hladilnica Bohova pri Mariboru, TOZD Hladilnica Zalog in TOZD Malobmejni promet Ovčja draga. Vse TOZD bodo imele skupni žiro račun, ki se bo postopoma vključil v temeljno banko Mercator. Delovna organizacija bo obdržala svoj dosednji predmet poslovanja, opravljene bodo le manjše preusmeritvene in dopolnitvene, kot na primer razširitev dejavnosti še na pakiranje za celotno maloprodajno mrežo Mercatorja. Samostojno bo delovna organizacija najemala kredite za osnovna in obratna sredstva. Delovna organizacija prevzema celotni živilski del zunanje trgovine Mercatorja in s tem tudi določeno število delavcev našega zunanjetrgovinskega sektorja in vodi naprej naše tekoče zunanjetrgovinske posle. Dosedanji samoupravni organi in družbenopolitične organizacije bodo opravljali še naprej enake funkcije kot doslej, imenovani bodo le delegati v

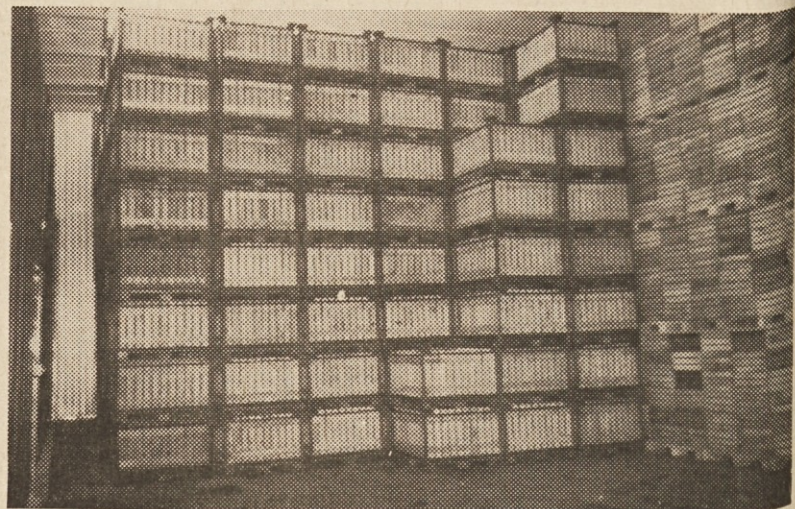
osrednje organe SOZD. Prispevek za kritje stroškov delovne skupnosti SOZD bo izračunan po ključu, ki bo določen v samoupravnem sporazumu o združitvi v SOZD Mercator, ki bo predvidoma dokončno usklajen in sprejet meseca marca.

V svojem srednjeročnem planu želi delovna organizacija Slovenija sadje uresničiti investicijske programe, ki predvidevajo vlaganja v predelovalne, skladiščne in hladilniške zmogljivosti ter neposredno proizvodnjo. Do leta 1980 predvideva rast družbenega proizvoda z 10-odstotno stopnjo, medtem ko naj bi se celotni promet povečal za 60 odstotkov.

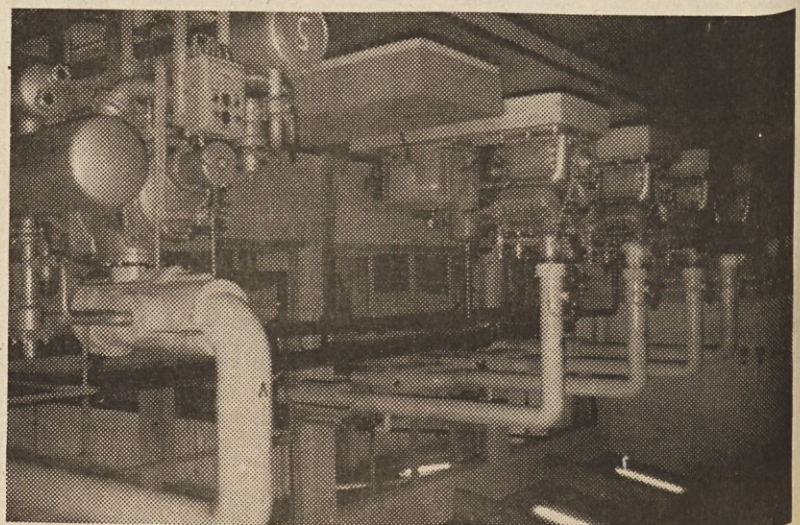
Velike zmogljivosti v moderni hladilnici Slovenija sadje v Zalogu

Delovna organizacija Slovenija sadje ima velike skladiščne, predelovalne in hladilniške zmogljivosti. Obiskali smo hladilnico v Zalogu, ki sprejme naenkrat 12 do 15 tisoč ton, oziroma do 1500 vagonov blaga.

Prvi objekt so zgradili pred dvajsetimi leti, kjer je bilo prostora le za 4000 ton blaga. Zmrzovalni tunel je sprejel le 10 do 12 ton. Z leti so potrebe po hladilnicah vse bolj naraščale in vzporedno z njimi je kolektiv Slovenija sadje vlagal sredstva v adaptacije, opremo in izgradnjo novih

Dve tretjini hladilniških zmogljivosti sta namenjeni sadju

Tile kompresorji poganjajo sistem hlajenja

kapacitet Največ so investirali v letu 1975, ko so v rekordnem času nekaj mesecev odprli nov objekt s 5000 kvadratnimi metri površine in najsodobnejšo opremo.

Moderno hladilnico ima delovna organizacija Slovenija sadje še v Bohovi pri Mariboru, ki skupno z zaloško predstavljata 38 odstotkov slovenskih hladilnih zmogljivosti. V Zalogu hladijo in zmrzujejo predvsem sadje, ki

zaseda dve tretjini prostora, v ostalih prostorih pa so uskladiščeni maslo, mlečni izdelki, meso in ribe. Razmerje med tujimi strankami, ki koristijo hladilne storitve, in domačimi potrebami gre v korist tujih strank, med

katerimi so največje Emona, Sadje zelenjava, Perutnina Zalag, Živila Kranj, Živinopromet Gorica, Perutninarski kombinat Pivka in PIK Vrbovci Borinci.

NADA RIHTAR

DOPIŠNIKI POROČAJO

Marjan Gradišar — TOZD Preskrba

SPREJEM UPOKOJENCEV IN OBDARITEV OTROK

Osnovna organizacija sindikata je v decembru organizirala srečanje upokojenih članov kolektiva. Potekalo je v prijetnem vzdušju in pogovorih. Direktor TOZD Jože Mokorel jim je na kratko povedal dogodke v kolektivu v letu 1976, spregovoril je o gospodarjenju in pripravah na novo organiziranost Mercatorja v letu 1977.

Ob slovesu so si naši upoko-

jenci stisnili roke z željo, da bi se zdravi in mladostni spet kmalu srečali. Za vsakega smo pripravili tudi novoletno darilo.

Tudi tokrat je dedek Mraz ob koncu lanskega leta obiskal malčke staršev TOZD Preskrba. Zanje smo pripravili kratak program in darilne pakete v vrednosti 100 din.

Jože Renar — TOZD Grmada

Nova TOZD Grmada — 67 prodajal, 430 delavcev in 80 učencev

Ves kolektiv novo konstitui-

Z novoletnega srečanja upokojencev TOZD Preskrba

rane TOZD Grmada se je že pred ustanovitvijo in pričetkom poslovanja v novi samoupravni organiziranosti vsestransko in temeljito pripravil za nove naloge.

Sedanja TOZD Grmada ima 67 poslovalnic, 430 delavcev in 80 učencev v gospodarstvu. Vanjo so se vključile prodajalne iz naslednjih reorganiziranih TOZD maloprodaje:

- 1 poslovalnica TOZD Špece-rija
- 4 poslovalnice TOZD Emona
- 3 poslovalnice TOZD Polje
- 7 poslovalnic TOZD Rožnik
- 11 poslovalnic TOZD Jelka Gornji grad
- 41 poslovalnic TOZD Grmada

Pred novim letom in pričetkom poslovanja smo imeli zборе in številne sestanke samoupravnih organov, družbeopolitičnih organizacij in komisij. Izvolili smočasne organe in vodstva in se dogovorili o njihovih nalogah. Na vseh zboreh in sestankih je bila izražena enotna volja in želja po vsestransko uspešnem poslovanju y vseh naših poslovalnicah, ki so na območju stotih kilometrov.

ZAČELI SMO Z INVENTURAMI

Prva naloga, ki smo jo opravili po konstituiranju je bila letna inventura v novoletnih praznikih. Tokrat smo imeli z njo nekoliko več opravka; opravili smo jo lahko šele po novem letu. Zaradi obračuna prometnega davka smo popisovali po blagovnih skupinah. Obvestilo o povišanju stopenj prometnega davka smo dobili zelo pozno in postaviti smo morali nove cene zaradi spre-

membe stopnje prometnega davka. Nekatero prodajalno so bile odprte že zadnji dan praznikov in prav delavke teh kolektivov — dan poprej so delale popise, ki so trajali od 14 do 30 ur — so dve tretjini praznikov preživele na delovnem mestu.

S popisi smo končali. Življenje v trgovini teče dalje. Prizadevanja za zadovoljevanje potrošnikov so vsak dan večja. In tako bo tudi v novi TOZD Grmada.

Janez Remškar — TOZD Grosist

NOVI ČLANI ZVEZE KOMUNISTOV

Tudi v naši TOZD smo v preteklem letu okrepili vrste Zveze komunistov. Sprejeli smo 10 novih članov, predvsem so to mladi delavci v centralnem skladišču, ki so pred tem uspešno delovali v mladinski organizaciji.

Novim članom je na slovesnosti, ki so se je udeležili tudi drugi člani osnovne organizacije, spregovoril sekretar osnovne organizacije Zveze komunistov Mandič Polde in med drugim dejal:

»Vsem novo sprejetim članom čestitam in želim, da bi se v vrstah ZK počutili kot enakopravni člani z vsemi starejšimi tovariši, ki v vrstah ZK delujejo že leta. Aktivno je potrebno sodelovati v vseh nalogah, ki izhajajo iz Programa in statuta Zveze komunistov Jugoslavije, nadaljevati delo naše revolucije, razvijati samoupravni družbeni sistem, kot osnovno merilo naše družbe in

Dedek Mraz med malčki v TOZD Preskrba

DOPIŠNIKI POROČAJO

Novi člani zveze komunistov iz TOZD Grosist

podpirati ideje nevrščenosti in prehojeno pot tovariša Tita.»

Komunisti so postali: Danica Ciglič, Sonja Zupan-Rovšek, Janez Remškar, Miha Medved, Marjan Šafar, Dušan Šetina, Jože Jenko, Jože Žargi, Jože Čuden, Anton Lišter.

Čestital nam je tudi direktor naše TOZD in izrazil upanje, da se bomo dobro razumeli in sodelovali pri reševanju perečih vprašanj kolektiva.

TEKMOVANJE KEGLJAČEV

V soboto, 29. januarja, je naš mladinski aktiv pripravil tekmo-

Kegljači iz TOZD Grosist

Branko Kampuš — DO Panonija

MERCATORJEV VEČER V PTUJU

SREČANJE POTROŠNIKOV, PROIZVAJALCEV IN TRGOVCEV

Delovna organizacija Panonija Ptuj letos že četrty zapored pri-

12 MERCATOR

vanje v kegljanju v gostilni Jamnik na Vrhovcih. Tekmovali nismo samo mladi ampak tudi naši starejši delovni koelgi.

Sekretar OO ZSM tovariš Miha Medved in Srečo Kozamernik sta najboljšim podelila pokal, medalje in diplome. Najbolje se je uvrstil Slavko Randželović, drugi je bil Drago Žorn tretje mesto pa je osvojil Milan Oblak.

Prireditve je lepo uspela in menim, da so taka športna srečanja vzpodbuda mladim, da se v večjem številu udeležijo tudi drugih akcij, ki jih organizira mladinski aktiv.

pravlja tradicionalno srečanje potrošnikov, proizvajalcev ter trgovcev. Ta družabni večer bo 19. marca v dvorani Kidričevo (600 sedežev), ob sodelovanju priznanih pevcev Ivica Šerfezija, Višnje Korbar in Djurdjice Miličević in ansambla Novi Fosili, v baru pa bo skrbel za dobro voljo domači ansambel Kreže s pevčema Heleno Verglez in Rudijem Trojnerjem.

Namen prireditve je srečanje

potrošnikov, proizvajalcev in trgovcev ob začetku poslovnega leta. Pokrovitelj večera bo **Pivovarna Laško**. Pripravljani odbor predvideva, da bo sodelovalo pri organizaciji tega srečanja več kot dvajset dobaviteljev.

Letos bomo gostje Mercatorjevega večera imeli na mizah oranžne svečnike v znamenju črke M, ki so izdelki tovarne keramike iz Liboj. Poslej bodo krasili domove več kot 300 domov obiskovalcev.

Pripravljani odbor vabi Mercatorjeve delavce, da se udeležijo tega srečanja in si pravočasno rezervirajo vstopnice (100,00 din).

Naj zaključim z ugotovitvijo, kot jo je zapisal Mercatorjev list pred štirimi leti: Navdušenje in uspeh tega srečanja nas obvezujeta, da Mercatorjev večer letos ni bil enkratno dejanje, ampak odslej tradicionalna prireditve delovne organizacija Panonija.

Takole je pričakala dvorana v Kidričevem goste Mercatorjevega večera pred tremi leti. Letos ne bo nič manj slovesno

Jože Repše — TOZD Standard

SREČANJE Z UPOKOJENCI

Že tradicionalna so postala srečanja naših nekdanjih sodelavcev, danes upokojencev, ob izteku zadnjih dni v letu. Tudi v letu, ki se je pravkar izteklo je bilo tako.

Osnovna organizacija sindikata je z veliko mero prizadevnosti in dobre volje organizirala srečanje 27. decembra. Presenetljivo visoka udeležba je dala temu prijetnemu srečanju še poseben pomen. Starim znancem so se ob srečanju in ob novo obujenih spominih obrazi razvedrili in videli smo, da so taka srečanja zares prijetna.

Zbranim je najprej spregovoril predsednik izvršilnega odbora osnovne organizacije sindikata tovariš Franc Kuzma in naglasil, da so vsakemu zdravemu kolektivu taka srečanja s svojimi nekdanjimi sodelavci najdragocenejša. Tovarišica Veselova pa je zbranim orisala preteklo poslovno leto, ki je bilo uspešno, kljub težavam, ki so nas spremljale.

Ker pa je TOZD Standard le del Mercatorja so gostje z velikim zanimanjem spremljali besede direktorja, ki je govoril o bodoči organiziranosti Mercatorja. Prav gotovo ni bilo nikogar, ki si ob koncu ne bi dejal: »Mercator je velik, toda iz dneva v dan je večji.«

Ure prijetnega popoldneva so minile. Besede slovesa pa so si bile močno podobne, če že ne enake kot vedno doslej: Čimprej naj mine leto, da se bomo ponovno vsi zdravi in zadovoljni srečali.

GRADNJA MUZEJA NOB IN LJUDSKE REVOLUCIJE V NOVEM MESTU

Delež Dolenjske in njenih ljudi v času narodnoosvobodilne borbe je bil ogromen (2323 moških in žena je padlo v boju, 1419 jih je umrlo kot žrtve nasilja, uničenih je bilo 932 stanovanjskih, 3515 gospodarskih in 61 javnih zgradb).

Mlajšim rodovom smo dolžni ohraniti revolucionarno dediščino, žrtvam pa postaviti dostojen spomenik.

Prav zaradi tega in zaradi nemogočih prostorskih razmer Dolenjskega muzeja, je bil marca

1975 imenovan poseben odbor, ki naj pripravi in vodi gradnjo novega objekta muzeja NOB in ljudske revolucije v Novem mestu.

Občinska skupščina in Kulturna skupnost Novo mesto sta uvrstila izgradnjo muzeja kot prioriteto investicijo na področju kulture. Podpisan pa je bil tudi družbeni dogovor, ki obvezuje vse OZD in TOZD, da prispevajo za gradnjo po 0,5 % od bruto osebnih dohodkov v letu 1975 in 1976, torej se v to akcijo vključuje tudi naša TOZD.

Gradnja se bo predvidoma pričela letos aprila. Po idejnem načrtu bo novi objekt imel na-

slednje prostore: urejen bo vhodni prostor v muzejski kompleks, kjer bo obiskovalec dobil informacijo o zbirkah v Dolenjskem muzeju, kakor tudi o vseh pomembnejših kulturno zgodovinskih spomenikih na Dolenjskem. V glavni razstavni dvorani bo na sodoben način prikazano predvino revolucionarno gibanje ter politična, vojaška, gospodarska, kulturna in druga dogajanja med vojno na Dolenjskem. V posebnem razstavnem prostoru bo prikazano umetniško ustvarjanje v času NOB profesorja Božidarja Jakca.

Urejen bo poseben prostor za občasne razstave v povezavi s

spominsko avlo, ki bo skupaj z vhodnim amfiteatrom služil tudi za občasne svečane prireditve. Urejena bo posebna predavalnica s knjižnico, ki bo služila za učne ure, predvajanje filmov in študij gradiva. V objektu bodo vsi potrebni delovni in drugi prostori za potrebe oddelka NOB, ter upravni prostori.

Objekt bo imel v celoti okoli 1400 kvad. m površin in bo ustrezno vkomponiran v okolje. Obiskovalec, ki bo obiskal muzej bo dobil na enem mestu celovit pregled dogajanj na Dolenjskem, po drugi strani pa bo omogočen tudi študij zbranega gradiva iz tega obdobja.

Urejena dokumentacija in gradivo bosta prispevala, da bo lahko muzej ob primerni kadrovske zasledbi in sodelovanju krajevnih skupnosti postopno urejal krajevne zbirke in spomenike v naravi.

Z novim objektom bo torej Dolenjska dobila skromen, toda dostojen spomenik, ki bo ohranil pričevanje o revoluciji in pokazal obiskovalcu kulturno zgodovinski preporod Dolenjske, po drugi strani pa bodo ustvarjeni pogoji za proučevanje in urejanje krajevnih zbirk in drugih spomenikov.

Vrzeli v delovanju potrošniških centrov

Že v letu 1973, decembra je bil v Ljubljani podpisan družbeni dogovor o poslovnih in etičnih normah, pravicah in obveznostih ter sodelovanju potrošnikov z delavci TOZD v trgovinah na drobno, na kratko imenovan »potrošniško kodeks«. Podpisale so ga tedanje naše TOZD Emona, Hrapa, Grmada, Špecerija in Rožnik, v imenu Mercatorja pa generalni direktor.

Ni naključje, da sta prav veliki trgovski hiši, kot sta Emona in Mercator, dali pobudo in tudi ves čas aktivno sodelovali pri snovanju vsebine družbenega dogovora, iskanjem oblik in področij delov potrošniških svetov.

Obe organizaciji sta čutili potrebo po organiziranem odnosu s potrošniki, po obojestranskem dajanju pobud in skupnem reševanju problemov v preskrbi, založenosti, iskanju najustrežnejših lokacij za izgradnjo trgovske mreže in podobno.

Družbeni dogovor je opredelil vsebino dela sveta potrošnikov in nakazal vse tiste vrste odnosov med trgovskimi organizacijami in potrošniki, ki izvirajo iz poslovne etike, socialistične morale in dobrih poslovnih običajev.

Področje dela:

— svet varuje interese delovnega človeka, kot potrošnika v vseh oblikah zadovoljevanja življenjskih potreb;

— sodeluje pri sprejemanju in oblikovanju programa razvoja in dela proizvodnih, trgovskih in drugih storitvenih in komunalnih dejavnosti;

— zbira in ocenjuje pripombe, pritožbe in reklamacije delovnih ljudi in občanov, če se nanašajo na nezadovoljivo prekrško potrošnih dobrin in urejuje ta vprašanja neposredno z organizacijo združenega dela, ali posredno s pomočjo nadzornih služb, ali po delegatski poti do ustreznih organov družbenopolitičnih skupnosti;

— skrbi za izobraževanje, vzgojo in obveščanje potrošnikov;

— sodeluje z ustreznimi organi

pri oblikovanju politike cen;

— spremlja uresničevanje družbenih dogovorov in samoupravnih sporazumov, ki se sklepajo v okviru varstva interesov potrošnikov in udeležencev teh dogovorov in sporazumov.

Stik s sveti potrošnikov v krajevni skupnosti vzdržujejo delavci iz TOZD, največkrat so to poslovodje prodajaln, oziroma bi morali biti, na nivoju občinskih svetov in mestne konference pa delavci iz strokovnih služb, ki običajno tudi pripravljajo gradiva in sodelujejo pri sestankih in dogovorih, ko gre za nove lokaci-

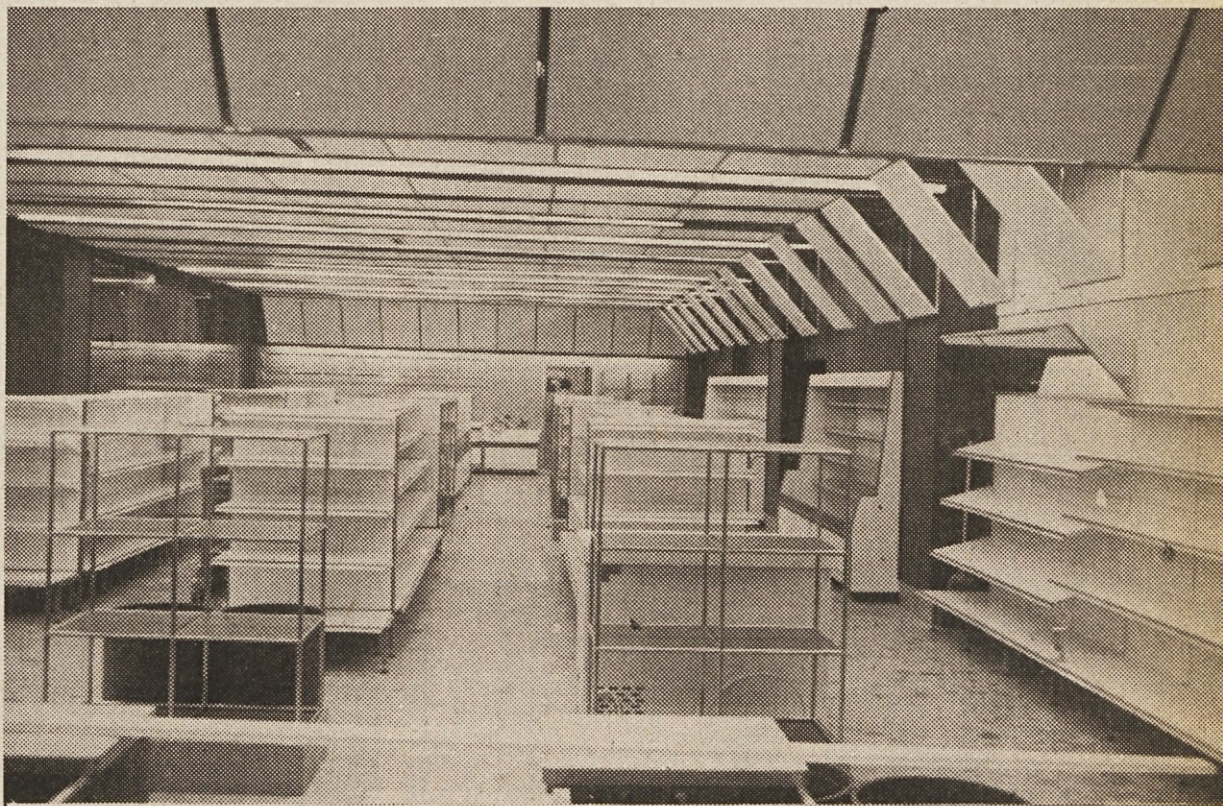
je, dogovore za preskrbo mesta med prazniki, redni delovni in dežurni čas trgovin in podobno.

V ustanavljanju je tudi republiška konferenca svetov potrošnikov, ki bo po delegatski poti združevala interese na vseh ravneh.

Na področju mesta je do sedaj ustanovljenih nekaj nad sedemdeset svetov potrošnikov, ki so bolj ali manj aktivni. Nekateri šele iščejo smeri svojega dela. V drugih krajih Slovenije pa jih pravzaprav še ni, oziroma so šele v zametku. Polno pa bodo zaživel potrošniški sveti šele, ko se bo

tudi krajevna skupnost, v kateri delavci uresničujejo celovite svoje življenjske interese in potrebe, samoupravno ustrezno organizirala in vzpostavila delegatske odnose in razmerja.

Imamo pa že nekaj zelo dobrih izkušenj v sodelovanju s potrošniškimi sveti, ki delavce v trgovini lahko opogumljajo, saj smo uredili poslovni delovni čas prodajalne ob sobotah popoldne in podpisali samoupravni sporazum. To je bil primer usklajevanja interesov, ko je vendar šlo za prelamljanje tradicije. Treba je povedati, da je večina svetov

Dela v naši samopostrežnici v poslovnem centru v Trnovem ob Riharjevi cesti gredo h koncu. Trgovino bomo odprli 15. februarja.

Samopostrežna prodajalna z bifejem se v pritličju novogradnje in bo imela skupno 538 kvadratnih metrov površine, od tega bo 238 kvadratnih metrov prodajnega prostora, 72 pa je namenjenih bifeju.

Predračunska vrednost, kamor so vključena gradbena dela in oprema prostorov, velja približno 11,5 milijona dinarjev. Oba lokala je opremila naša TOZD Investa, trgovina pa bo v upravljanju delavcev TOZD Dolomiti.

potrošnikov razumevajoče pri-
slušnila našim željam.

Tudi v razgovorih za nove loka-
cije, za gradnjo novih trgovskih
objektov, so v nekaterih KS
zelo intenzivni.

S potrošniškimi sveti smo tudi
sodelovali pri ustanavljanju
samoupravne interesne skupno-
sti za preskrbo mesta in podpisali
družbeni dogovor. Mercator je po

svoji dejavnosti in poslanstvu
pomemben nosilec preskrbe.

Trgovske organizacije združe-
nega dela so kot vmesni člen
dolžne aktivno sodelovati pri
usklajevanju interesov delovnih
ljudi — proizvajalcev in delovnih
ljudi — potrošnikov. Tako nas
obvezuje Zakon o združenem
delu, tako je tudi zapisano v 8. in
26. členu osnutka samouprav-

nega sporazuma o združitvi v
sestavljeno organizacijo združe-
nega dela Mercator, n. sub. o.
Naša obveznost se začneja pri
posredovanju potreb potrošnika
do planirane proizvodnje, do
brezhibne preskrbe in do prizna-
vanja deleža, ki potrošnikom
pripada za njegovo udeležbo.
Organiziranega potrošnika pa je
treba tudi stimulirati in mu priz-

nati delež v ustvarjenem dohod-
ku.

Kodeks potrošnikovih pravic je
v vseh svojih načelih in vsebini
veljaven in nas obvezuje, treba
pa ga bo odgrajevati in poiskati
način, ki bo potrošnika pritegnil
k čistemu sodelovanju in vzpo-
stavljanju družbenoekonomskih
odnosov, ter razmerij med proi-
zvodnjo, trgovino in potrošnjo.

IVANKA ZAJC

Mercatorjev mozaik = Mercatorjev mozaik = Mercatorjev mozaik

PRED NOVIM LETOM so v
TOZD TMI izdali že četrto število
Notranjih informacij. Na šestnaj-
stih straneh je res veliko zanimi-
vosti iz dela in življenja v kolekti-
vu. Niso pozabili na dan republi-
ke, opisali so degustacije mesnih
izdelkov, veliko pa so zapisali o
težavah, ki pestijo mesno indu-
strijo.

V NOTRANJH INFORMACI-
JAH TOZD TMI smo prebrali
tudi naslednje: V naslednjem letu
bomo precej povečali proizvodn-
jo trajnih izdelkov, skušali
uresničiti zamisel o delikatesnem
oddelku, predvsem pa je po-
trebno modernizirati delovne
prostore. Zavedati se moramo, da
imamo prodajo urejeno v okviru

Mercatorja in da je naša naloga
predvsem proizvodnja.

SINDIKATI SO V JANUARJU
pripravili več seminarjev za
predsednike in sekretarje v
Osnovnih organizacijah sindika-
ta. Največ časa je bilo na
predavanjih namenjenega Za-
konu o združenem delu, govorili
pa smo še o odgovornosti pri
opravljanju samoupravnih in
političnih funkcij, družbenoeko-
nomskih odnosih in položaju
delavca v združenem delu, pa o
tekočih nalogah sindikata in
drugo. Seminarja so se udeležili
tudi Mercatorjevi sindikalni
delavci.

MILE BITENC

čeni deli, pa vijaki in podobno.
Začne se tekanje kupca k trgovcu,
ki je seveda tarča vseh nepravil-
nosti. Ob tem nemalokrat slišimo
grožnje, da pri nas ne bodo več
kupovali in da je to slaba reklama
za nas. Toda moram takoj pove-
dati, da se s takšnimi in podob-
nimi težavami srečujejo prav vsi
prodajalci pohištva.

»In kaj je potrebno storiti, da se
takšne težave odpravijo?«

»Recepta za to ni. Skušali smo
že marsikaj. Vsi dogovori osta-
nejo le dogovori. Kupcem ob
odločitvi za nakup pač vljudno
povemo, da je treba na pohištvo

čakati nekaj mesecev zaradi
težav v proizvodnji in s tem se
skušamo opravičiti.«

Vendar je bila tudi tokrat
prodaja pohištva zadovoljiva. V
primerjavi s prejšnjim letom se je
ta povečala kar za 100 odstotkov.

Spet gre nekaj besed zapisati
na račun tistih, ki so pohištvo
prodajali. Tu namenoma ne
uporabljam besede prodajalec.
Teh je bilo namreč le nekaj, vsi
ostali pa so se kot prodajalci
izkazali odlično, pa čeprav so to
farmacevti, študentje, potniki in
drugo.

MILE BITENC

TRŽIČANI SE SPRAŠUJEJO

Še ne bo konec težav s pohištvom?

V novoletni številki našega
časopisa smo že opisali dobre in
pa tudi senčne strani sodelovanja
naših tržiških sodelavcev na
sejmih. Takrat smo med težavami
kot največjo omenili prav prodajo
pohištva. Medtem, ko je bil naš
časopis v tisku, so delavci TOZD
Preskrba na novoletnem sejmu v
Kranju spet skušali spraviti v
denar čimveč pohištva.

Oglasil sem se na sejmu in v
pogovoru s poslovodjem, Janez-
om Paplerjem zapisal naslednje:

»O pohištvenih težavah smo se
že večkrat pogovarjali. Ob tem
človek vedno misli na boljše, toda

prav v tem primeru se je stanje še
poslabšalo. Predvsem so res zelo
dolgi dobavni roki. Če moraš na
kupljeno pohištvo čakati celih
120 dni, je to več kot preveč. Toda
že tako dolga čakalna doba se je
še podaljšala in nemalokrat je
treba čakati na pohištvo celo 150
dni. Odveč je, če povem, koliko je
ob tem negodovanja kupcev. Z
nizkimi osebnimi dohodki se
marsikdo za nakup težko odloči.
In potem se začnejo težave.

Teh nemalokrat ob prejemu
blaga po nekaj mesecih še ni
konec. Zgodi se, da v originalno
zaprtih kartonih manjkajo dolo-

Odmev

Po izjavi tovariša Boža
Kuharja iz delovne organiza-
cije Slovenija-sadje smo v
uredništvu sklenili, da tudi v
glasilu objasnimo, zakaj del-
avci te delovne organizacije,
ki se je vključila v SOZD
Mercator, niso prejeli osebnih
dohodkov v času, kot poprej
(izplačevali so vsakega prvega
v mesecu), čeravno so bili o
tem informirani pravočasno in
so prvega prejeli akontacijo.

V skupnih službah Mercatorja imamo organiziran
računski center, ki med drug-
im obdeluje tudi podatke za
osebne dohodke, in sicer za
delovno skupnost podjetja, za
TOZD Grosist, Grmada,
Standard, DO Panonija in na
novo tudi na novopriporo-
jeno delovno organizacijo Slovenija-sadje.

V enem obračunskem
obdobju zajemamo podatke
za ves mesec, zato smo se
odločili, da bomo izplačevali
osebne dohodke v času od 12.
do 15. v mesecu za pretekli
mesec. V lanskem letu so naši
delavci prejeli osebne do-
hodke po 12. v mesecu samo
dvakrat, in sicer enkrat 13. in
drugič 14. v mesecu.

Zaradi lažjega razumeva-
nja tudi navajamo posamezne
faze izračunavanja osebnih
dohodkov, ki so naslednje:

— zbiranje podatkov obra-

čunskih referentov, ki jih
dostavijo v ERC do 3. v mese-
cu;

— kodiranje podatkov
(priprava za vnos v računal-
nik), to delo traja dva dni;

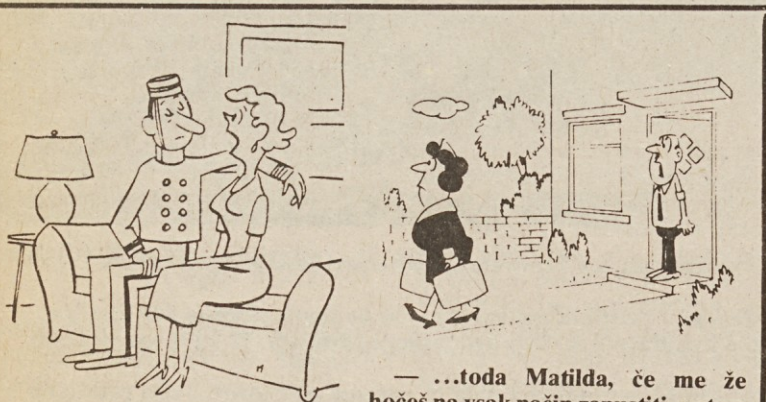
— računalniška kontrola
podatkov in popraviljanje
napak, ki so se pojavile pri
kodiranju in pri izpolnjeva-
nju dokumentov v posamez-
nih obračunskih oddelkih. To
delo opravljamo do 7. oziroma
8. v mesecu;

— izračun kuverte z vsemi
potrebnimi izpisi, za kar
apotrebuje dan ali dva;

— naslednja dva dni pa
obračunski oddelek v TOZD
in banka potrebujeata za
dokončno pripravo vsega
potrebnega za izplačilo.

Zaradi preobremenjenosti
lastnega računalnika uporab-
ljamo za obdelavo osebnih
dohodkov računalnik Iskra-
commerca. Vse podatke obde-
lamo naenkrat za vse TOZD.
V primeru, da bi obračunavali
podatke večkrat bi za to
porabili tudi več računalni-
škega časa, kar bi pomenilo
tudi večje stroške obdelave.

Ob koncu naj zapišemo
tudi to, da bi se rok za obra-
čun osebnih dohodkov lahko
precej skrajšal, če bi podatke
obdelovali na lastnem raču-
nalniku. Tako pa smo vezani
na vrstni red pri Iskracom-
mercu, kjer obdelujejo po-
datke tudi druge delovne
organizacije in ustanove.

— Povejte mi še kaj
o vašem hotelu...!

— ...toda Matilda, če me že
hočeš na vsak način zapustiti, potem
vzemi prosim lepo še tvojo mater s
seboj...!

V Sodražici so dobili novo prodajalno

Ob koncu prejšnjega leta smo odprli novo sodobno samopostrežno prodajalno z bifejem.

Prodajalna je nastala ob velikih naporih in prizadevanjih delavcev TOZD Ribnica, ki so v ta namen združili velika sredstva. Zamisel za gradnjo tega lokala sega še v čas pred združitvijo z Mercatorjem, po integraciji pa je s sodelovanjem matične hiše prišlo do hitrejše realizacije izgradnje.

Samopostrežba v Sodražici je naš 589. objekt oziroma 87. samopostrežna trgovina. Trgovski prostor je urejen v moderno samopostrežno s 100 kv.m. prodajne površine, bife meri 60 kv.m, 260 kv.m pa je namenjenih skladišču in pomožnim prostorom. Skupna vrednost objekta velja po predračunu več kot 550 milijonov starih dinarjev. Ureditev notranjosti, načrte za opremo in nadzor nad deli je opravila naša TOZD Investa.

N. R. Objekt, v katerem je naša nova sodobna samopostrežba v Sodražici

Tudi nova bifeja so se krajanji Sodražice razveselili

Izid žrebanja novoletne križanke Kolinska

Tokrat smo prejeli veliko število rešitev, kar 612. Med pravilnimi je žreb naklonil nagrade naslednjim reševalcem:

1. Ljudmila Jakopič, Obrežje 90, 61433 Radeče
2. Miha Smole, Koroška 12, 61000 Ljubljana
3. Marija Žansky, TOZD Trgopromet Kočevje
4. Alma Šelih, Prijateljeva 30, 61000 Ljubljana

5. Nada Božič, Smrekarjeva 22, 61000 Ljubljana
6. Mirko Gamzer, Podgrad 4, 69250 Gornja Radgona
7. Maja Klančar, Bolgarska 12, 61000 Ljubljana
8. Vinko Zajc, SP Viška 29, 61000 Ljubljana
9. Mija Vidmar, Dol. Straža 38, 68351 Straža
10. Ivanka Meglič, Bistrica 183, 64290 Tržič

Vsem nagrajencem v imenu Kolinske iskreno čestitamo. Nagrade bomo poslali po pošti.

Bodo police vedno tako urejene?

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE

Delamaris vam predstavlja

DELAMARIS IZOLA

V tej rubriki smo vas v preteklem letu seznanjali z novostmi iz proizvodnje Delamarisa. Predstavili smo več novih izdelkov, ki smo jih ponujali tudi na degustacijah. S takšno obliko obveščanja bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu.

Tokrat pa smo za spremembo pripravili nekaj drugega. V komercialni smo povprašali, katere izdelke Delamarisa imamo v zalogi. Povedali so nam in pripravili smo naslednji seznam, ki bo prav gotovo dobrodošel marsikateremu trgovskemu delavcu.

Juhe in Začinka

Kokošji briketi dvojni 44 gr
Kokošji briketi trojni 66 gr
Kokošja juha 1 kg

Goveja juha briketi dvojni 44 gr
Goveja juha briketi trojni 66 gr
Goveja juha 1 kg

Domača goveja juha 30 gr
Domača kokošja juha 27 gr

Začinka v Kozarčku 75 gr

Zelenjavne konzerve

Paradižnikov koncentrat tube 150 gr

Hren čisti v kozarčku 170 gr

Kuhan fižol rjavi 470 gr
Kuhan fižol rjavi 900 gr
Kuhan fižol beli 470 gr
Kuhan fižol beli 900 gr

Srbski pasulj 450 gr
Srbski pasulj 890 gr
Srbski pasulj s klobaso 400 gr
Prebranec 410 gr

Tomato ketchup steklenica 340 gr
Paprika ketchup steklenica 315 gr
Paprika pikant ketchup steklenica 315 gr
Argo fondin 390 gr
Worcester omaka 340 gr

Sterilizirane ribje konzerve

Sardina v semenskem olju doza 1 kg
Sardine Izola Brand-Mercator 125 gr
Sardine Alpe Adria v paradižnikovih omaki 125 gr
Riba z zelenjavo Weekend 125 gr
Delmar skuša v dressing omaki 125 gr
Delmar skuša v dressing omaki 195 gr

Pastete

Turistična pasteta 100 gr
Kokošja pasteta 100 gr
Kokošja pasteta alu doze 35 gr

Instant napitki

Kakao 350 gr
Čaj 450 gr
Limonada 450 gr
Mešanica za belo kavo 125 gr

KAVA Delamaris

RAGU Delamaris 250 gr
DELAMARIS

FRUCTAL - ALKO

ORLI — cocktail vinjak orange

Ni še dolgo tega, ko se je na prodajnih policah pojavila nova alkoholna pijača ORLI. Cocktail vinjak orange ORLI je nov proizvodov FRUCTAL — ALKO, predstavlja pa tudi novost na jugoslovanskem tržišču.

Kakšna pijača pa je pravzaprav ORLI? Pripravljena je na osnovi kakovostnega vinjaka, ki že sam zagotavlja izjemno kakovost. Temu so dodani še naravni destilati posebnih vrst zrelih pomaranč, kar daje pijači izvrstno aromo in poln, prijeten okus. Za pitje je primeren kot samostojna pijača, lahko ga pa uporabljamo tudi za pripravo cocktailov, sladice in za flambiranje.

FRUCTAL — ALKO polni cocktail vinjak orange ORLI v ekskluzivno steklenico 0,7 litra.

Omenili smo, da ORLI lahko uporabljamo tudi za pripravo raznih sladice in napitkov. Morda vam bo dobrodošel recept za pripravo ORLI KAVE.

V ognjevarnem kozarcu segrevamo 0,03 L Orlija in ko zagori, ob steni kozarca počasi dolijemo dvakratno količino vroče turške kave (prej jo seveda precedimo). Temu prilijemo tekočo sladko smetano. Poživljajoči napitek ponudimo v skodelici za črno kavo.

Za več oseb lahko napitek pripravimo v džezvi iz jena stekla. Ko segrevamo ORLI, pa ga v tem primeru, predno zavre, prižgemo z vžigalico.

FRUCTAL — ALKO

ORLI

COCKTAIL VINJAK ORANGE

Sladkogorska vabi k sodelovanju

Tokrat kar trije kuponi

Tokrat kar trije kuponi
V tej številki zaključujemo z nagradno igro Sladkogorske. Objavljamo še tri zadnje kupone; enega smo vam dolžni še iz prejšnje številke. Izpolnite jih in pošljite na naslov našega uredništva. In še nekaj: na kuverto ne pozabite pripisati: **NAGRADNA IGRA SLADKOGORSKE.**

Kako dobro poznate proizvode Paloma

Že v lanski jeseni smo pričeli z nagradno igro SLADKOGORSKE. V zadnjih dveh številkah Mercatorja smo vas seznanili o široki uporabnosti nekaterih izdelkov iz bogatega proizvodnega programa papirne konfekcije Paloma. Hkrati smo objavili tudi kupone, v katerih smo vas spraševali za mnenje o izdelkih Sladkogorske. Žal pa smo doslej na naslov našega uredništva prejeli le malo število izpolnjenih kuponov. Zato vas ponovno vabimo k sodelovanju. Pobrsajte med starimi časopisi, vzemite svinčnik v roke in pazljivo izpolnite kupone. Ničesar še namreč niste zamudili, kajti ob koncu igre bomo vse kupone poslali v pregled in oceno strokovnjakom v Sladkogorski. Najizčrpnješe štiri odgovore bodo nagradili z bogatimi kolekcijami Paloma izdelkov.

Higienska papirna konfekcija Paloma — udobje današnjega dne

Pod zaščitnim znakom PALOMA poznamo vrsto proizvodov, ki jih srečujemo vsak dan. To so žepni robčki, serviete, večnamenske brisače, toaletni papir, itd. Vsem tem proizvodom higienske papirne konfekcije pa je SLADKOGORSKA v zadnjem času priključila še en proizvod in

sicer higienske samolepilne vložke.

Morda se bodo starejše bralke še spomnile nekdanjih vložkov iz bombaža, včasih so bili tudi pleteni, ki jih je bilo potrebno pritrčiti s pasom ali s trakom. Bili so nerodni, žulili so, tudi premikali

Paloma izdelki so prisotni v sleherni naši prodajalni

so se in občutka varnosti niso dajali. Sicer so dobro vpijali, ampak so vlago prav tako hitro tudi prepuščali in zelo pogosto jih je bilo potrebno menjavati. In kar je bilo nemara najhujše, treba jih je bilo prati. To hudo neprijetno opravilo je bilo dolgotrajno; namakanje se je vrstilo za namakanjem, potem izpiranje pa miljenje, mencanje, spet izpiranje, kuhanje v lugu, ponovno izpiranje, sušenje in končno likanje. Gotovo si je vsaka ženska globoko oddahnila, ko so se najprej sramežljivo v lekarnah, potem v drogerijah in razadnje še v drugih trgovinah pokazali prvi vložki iz vate in staničevine, ki so bili namenjeni samo za enkratno uporabo. Imeli so sicer še nekatere slabosti, predvsem jih je bilo treba privezovati, pripenjati ali pa kupiti še posebne higienske hlačke, toda pomenili so velik korak v razvoju higiene.

V tem razvoju pa smo sedaj naredili še nov korak naprej.

Tovarna SLADKOGORSKA s Sladkega vrha je začela izdelovati samolepilne higienske vložke PALOMA. Pričeli so jih izdelovati leta 1973 in jih zdaj prodajajo že po vsej Jugoslaviji, na tujem pa predvsem v Italiji in Nemčiji. Lani so proizvedli skoraj milijon in pol paketov, proizvodnja pa iz leta v leto skokovito narašča.

Kako je izdelan samolepljivi vložek PALOMA? Nekaj plasti celulozne vate, ki odlično vpija, obdaja zelo mehak svilnat papir. Vse skupaj je v zaprti pravokotni vrečki iz enako mehkega, voljnega vlaknastega ovoja, ki še malo ne ovira pri hoji in sedenju. Na tisti strani, ki se bo dotikala hlačk, je pod zunanjo vrečko pričvrščena še plast nepropustne folije. Vlaga torej ne more pronicati na perilo, tudi če bi bilo priložnosti, da bi vložek ob pravem času zamenjali. In še ena novost takih vložkov: na zunanji strani vrečke je po sredini po dolgem

Štirje bralci, ki bodo sodelovali v anketi, bodo prejeli takšnele darilne pakete Sladkogorske

prilepljen lepljiv pramen papirja. Ko hočemo vložek uporabiti, papir zlahka potegnemo stran. Vložek obrnemo tako, da je lep-ljivi trak na tisti strani, kjer se bo dotikal hlačk. Ko hlačke obleče-mo, se vložek nanje dobesedno prilepi. Nobenih trakov ne potrebu-jemo več, nobenih pasov ali varnostnih zaponk. Vložek je dobro pritrjen in niti ni potrebno, da bi bile hlačke posebno tesne. Je prav, da se ravno lepo priloga-jo. Ko vložek odstranimo, ga spet zlahka odlepimo in perila niti najmanj ne poškodujemo.

Uporabljeni vložek enostavno odvržemo, lahko tudi v školjko, najprimerneje pa je, če ga skuri-mo. Večina proizvodov PALOMA ima lastnost, da se v vodi razvla-knijo — razpadejo na majhne dele. To je prednost vseh tissue proizvodov.

Novi čas je torej prinesel velik napredek. Ob vseh pridobitvah se na tegobe naših babic še ne spomnimo ne. In prav je tako. Novi čas skrbi za človeka, za njegovo udobje, za higieno. Med proizvode sodobnega časa pa proizvodi PALOMA prav gotovo sodijo!

Danes proizvaja Sladkogorska toaletni papir v več kvalitetah ter ga embalira v rolah in paketih. Za vsako vrsto toaletnega papirja je mogoče dobiti tudi praktična in higienska plastična držala. Za določeno vrsto se bomo odločili glede na potrebe. V javnih prostori-h bodo naprimer najprimer-nejše rollice, doma pa zavojčki.

K vsakodnevni higieni spadajo tudi večnamenske brisače Paloma. Zanje velja isto kot za Palomin toaletni papir, le da so včasih preveč redek gost v javnih toalet-nih prostorih. Še najslabša nava-da, ki jo mnogokje srečamo, je »neskončna brisača« iz blaga. Na kovinske, zaklenjenem ali kako drugače pritrjenem držalu je brisača, včasih nekoliko daljša zašita na obeh koncih — pravi raj za umazanijo in bacile. Kako malo je pa pravzaprav potrebno, da zadovoljimo osnovne higien-ske zahteve! V plastičnem zidnem držalu je lahko 50 papirnatih brisač PALOMA. Iz držala se izvleče vsaka posamezno, med-tem ko ostale ostanejo nedotak-njene. Po uporabi jo seveda zavr-žemo v poseben koš.

V zadnjih letih smo kljub vsemu dosegli na področju javne in osebne higiene lep napredek; veliko po zaslugi SLADKOGOR-SKE. Higienske navade v večini

gostinskih lokalov niso na zavidi-ni višini. Običajno je zadovoljeno osnovnim predpisom (ki so k sreči zelo strogi), manjka pa vsakod-nevna skrb za te prostore. To-varna Sladkogorska proizvaja celo serijo plastičnih držal za brisače in toaletni papir; tisti v rolicah in zavojčkih. Ob turistič-nih poteh od srednje Evrope do Jadrana bi lahko na prste preštel lokalne, ki imajo solidne toaletne prostore. Pa poglejmo javna stranišča in navade v njih. Mimogre-de, javnih stranišč je sploh zelo malo, pa še tako čudno so označe-na, da jih najdejo samo domačini. Kot da bi se jih sramovali. Saj se jih lahko. Ko odrinete dinar ali dva, vam največkrat delavka, ki skrbi za red in čistočo, »odšte-je« dva ali tri lističe Palominega toaletnega papirja. Roka, ki po-bira denar, pomiva tla, čisti školjke in umivalnike, vam s papirjem odšteje tudi precej nehigiena. Držala in nosilci, ki so v te namene pripravljeni, pa so zares pravi posmeh higieni. Osebna higiena, prva stopnička kulture, se začanja z malenkost-mi, ki pa nam od časa do časa prinesejo črne koze, kolero in druge bolezni, se ne bi smeli igra-ti! Odločno zahtevajmo to, kar se spodobi in kar je prav.

SLADKOGORSKA
Propagandni oddelek
Sladki vrh

Sodobna higiena zaposluje papir Paloma merilo kulturnih navad

Tokrat vam predstavljamo še zadnjo skupino proizvodov Sladkogorske: toaletni papir. Vrsta proizvodov, ki prihajajo na tržišče z znakom PALOMA, je

postala kar nepogrešljiva doma, na poti, na dopustu... Skratka vedno in povsod. Paloma toaletni papir, je med prvimi izdelki, ki so ponesli dober glas Sladkogorske v svet.

(kupon 4) plenice

Sodelujte in povejte svoje mnenje!
PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

1. Kvaliteta plenice PALOMA je po vašem mnenju:

- a) odlična
- b) dobra
- c) slaba

2. Če plenice PALOMA redno uporabljate, nam napišite, katere pomanjkljivosti ste opazili

.....

.....

.....

3. Plenice PALOMA lahko kupite v vaši trgovini:

- a) vedno
- b) občasno
- c) nikoli

4. Plenice PALOMA uporabljate, kadar ste z otrokom:

- a) doma
- b) na poti
- c) na dopustu
- d)

5. Imate kakšen predlog ali idejo v zvezi s plenici PALOMA?

.....

.....

.....

Ime:

Priimek:

Poklic:

Naslov:

(kupon 5) vložki

Sodelujte tudi vi in povejte svoje mnenje!
PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

1. Samolepljivi higienski vložki PALOMA so na trgu že 3 leta. Menite, da je seznanjenost z njimi:

- a) dobra
- b) zadovoljiva
- c) slaba

2. V kakšni barvi je odtisnjen zaščitni znak za higienske vložke PALOMA na embalaži:

- a) modra
- b) vijolična
- c) zelena

3. Ocenite kvaliteto samolepljivih vložkov PALOMA:

- a) odlična
- b) dobra
- c) slaba

4. Zadolženost trgovin s samolepljivimi vložki PALOMA je po vašem mnenju:

- a) dobra
- b) zadovoljiva
- c) slaba

5. Imate kakšne predloge ali ideje v zvezi s samolepljivimi vložki PALOMA:

.....

.....

.....

Vaše mnenje in predlogi bodo pomagali raziskavi tržišča in razvojni službi največjega proizvajalca higienske papirne konfekcije SLADKOGORSKI. 4 bralci ki bodo sodelovali, bodo prejeli bogate kolekcije proizvodov PALOMA.

Kajenje — razvada, ki krajša življenje

Lani smo v viškem dispanzerju za medicino dela med drugimi pregledali tudi 127 delavcev, ki so zaposleni v živilskem skladišču Mercatorja. Pregledujemo jih že nekaj let, zato imamo kar lep pregled nad njihovim zdravstvenim stanjem.

Omenim naj samo, da je med njimi vsakokrat manj nosilcev patogenih bakterij v blatu, pri zadnjem pregledu celo nobenega. Pred dvemi leti smo našli kar štiri s temi klicami, ki lahko povzročijo tifus in paratifus. To je bil znak slabe osebne in splošne higiene. Tudi črevesnih parazitov je mnogo manj. Nosilca jajčec *ascaris lumbricoides* — človeške gliste, sta samo dva, *trichuris tricu-*

hura — parazit, ki spada v vrsto človeških glist, pa ima pet ljudi. War je bil v vseh primerih negativen, urin je bil patološki v štirih primerih, dočim je bilo primerov zvišane sedimentacije 11.

Že prejšnja leta smo pri pregledih ugotavljali precejšnje število kadilcev, zato smo letos posvečali temu še posebno pozornost. Dobili smo podatke o kadilcih in številu pokajenih cigaret.

Anketiranih je bilo 127 oseb, med katerimi je 41 nekadilcev, dvanajst oseb pa se ni jasno izrazilo. Med njimi so tudi tisti, ki v soboto in nedeljo ne kadijo in pa taki, ki imajo rano na želodcu, jemljejo zato zdravila, pri tem pa pokadijo 30 cigaret dnevno.

Število pokajenih cigaret	od 20 do 25		od 25 do 30		40 in več	nekadilci	priložnostno	neznano
	do 10	do 20	do 25	do 30				
Število kadilcev	4	27	12	8	13	41	10	12

Menim, da so to dovolj zgovorni podatki, kako sami sebi strežemo po zdravju. Pri tem pa moramo upoštevati tudi to, da so to mladi ljudje, ki bodo morali v življenju dati še veliko od sebe in sprašujemo se, ali bodo to zmogli, ali ne bodo prehitro omagali pod težo nikotina in oboleli ne samo za bronhitisom, ki lahko povzroči težko invalidnost, ampak tudi za pljučnim rakom, ki je danes vse pogostejši.

Kajenje cigaret je razvada, ki je povezana s pogostejšim obolenjem za pljučnim rakom. Američani so o tem delali velike študije, na katerih so opazovali milijon ljudi. Rezultati raziskovanj so pokazali, da je umrljivost pri kadilcih nasploh večja kot pri

nekadilcih. Čimveč cigaret pokadijo na dan (40!) tem bolj si krajšajo življenje. Večja umrljivost je pri kadilcih cigaret, kakor pri tistih, ki kade cigaro.

Dokazana je vzročna povezanost kajenja cigaret s pljučnim rakom. Nevarnost za razvoj pljučnega raka narašča s trajanjem kajenja in številu pokajenih cigaret in se zmanjšuje z umerjenim kajenjem. Kajenje tudi vpliva na razvoj kroničnega bronhitisa s pljučno naduho (emfizem). Umrljivost zaradi kroničnega bronhitisa je med nekadilci dokaj redka. Pri kadilcih so pogostejša tudi obolenja koronarnih arterij.

Vsakdo, v starosti nad 45 let, ki je kadilec, bi moral poznati zgodnje bolezenske znake na pljučih (kašelj, gnojni izmeček, tudi bežni sledovi krvi v izmečku, včasih celo pljučnica) vsako leto pa bi moral rentgensko kontrolirati pljuča.

Mnogi kadilci občutijo škodljivost tobaka, in sicer imajo slab tek, manjšo telesno težo, težave v želodcu, na srcu, pri hoji, popuščajo pa jim tudi telesne in duševne zmogljivosti.

Menim, da se ob tako skopih besedah lahko zamislijo vsi tisti, ki pokadijo 25, 30 in še več cigaret na dan. To naj store čimprej in ne šele tisti dan, ko se v njihovem telesu rakava celica začne že nezadržno razmnoževati ali pa je zaradi kroničnega bronhitisa že pričelo popuščati tudi srce.

Slavka Gradišar
Višja medicinska sestra

— Hej, vi! Nehajte se že držati za mojo brado!
— Zakaj? Ali boste že izstopili?

(kupon 6) toaletni papir

Sodelujte in povejte svoje mnenje!
PALOMA V OČEH POTROŠNIKOV

Sladkogorska proizvaja toaletni papir PALOMA v več različnih kvalitetah, in sicer v zavojčkih in rolah. V zavojčkih lahko kupite toaletni papir velin in extra, v rolah pa tissue, extra in standard.

- Kvaliteta toaletnega papirja velin je po vašem mnenju:
 - odlična
 - dobra
 - slaba
- Ocenite toaletni papir PALOMA extra:
 - odličen
 - dober
 - slab
- Kvaliteta toaletnega papirja PALOMA tissue je po vašem mnenju:
 - odlična
 - dobra
 - slaba
- Založenost trgovin s toaletnim papirjem PALOMA je po vašem mnenju:
 - dobra
 - zadovoljiva
 - slaba
- Imate kakšen predlog ali idejo v zvezi s toaletnim papirjem PALOMA:

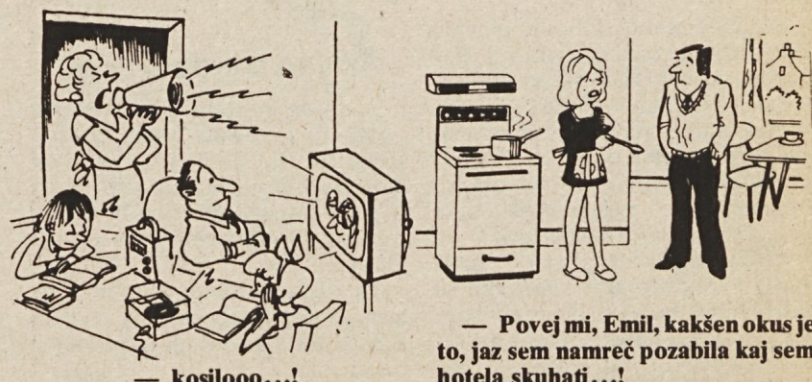
Ime: _____

Poklic: _____

Naslov: _____

— Če me takoj ne postrežete, ga bom spustila!
— Kaj se je zgodilo, dragi. Ali si kaj pozabil?

— kosilooo...!
— Povej mi, Emil, kakšen okus je to, jaz sem namreč pozabila kaj sem hotela skuhati...!

Sindikalna lista 1977

Delegati Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije so že ob koncu preteklega leta sprejeli sindikalno listo za leto 1977, ki je sestavljena na podlagi dogovorov organizacij in organov sindikatov in republiškega sindikata. V njej so določene smernice za enotno urejanje družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in internih aktov temeljnih in drugih organizacij.

Sindikalna lista za leto 1977 si lahko v celoti preberete v prilogi časopisa Delavska enotnost z dne 28. 12. 1976, mi pa objavljamo le povzetke nekaterih določil, ki so zanimiva za večino delavcev.

Najnižji osebni dohodki

Najnižji osebni dohodek delavca, ki opravlja najenostavnejša dela v normalnih delovnih razmerah ter dosega normalni delovni uspeh, znaša najmanj 60 odstotkov povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu v SR Sloveniji v preteklem koledarskem letu, kot ga ugotovi in objavi zavod SRS za statistiko v Uradnem listu SRS.

Najnižji osebni dohodek se izplačuje delavcu za doseženi normalni delovni uspeh (stodstotni individualni učinek delavca), če je udeleženec dosegel normalni (planirani) poslovni uspeh, kot je opredeljeno v samoupravnem splošnem aktu, v skladu z določili samoupravnega sporazuma dejavnosti.

Najnižji osebni dohodek, določen v tej točki, ne pomeni zajamčenega osebnega dohodka v smislu zakona o združenem delu.

Če delavec dosega normalni individualni delovni učinek, temeljna organizacija pa ne dosega planiranega poslovnega uspeha, vendar še ne posluje z izgubo, ima delavec pravico do zajamčenega osebnega dohodka v skladu s samoupravnim sporazumom, ki so ga sklenili delavci temeljne organizacije združenega dela z delavci v drugih temeljnih organizacijah z družbenim dogovorom in z zakonom.

Najvišji osebni dohodek

Najvišji osebni dohodki morajo biti tako kot drugi osebni dohodki odvisni od individualnih uspehov delavcev glede izpolnjevanja nalog na sistemiziranem delovnem mestu ter od uspešnosti delovanja temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti.

V območnem družbenem dogovoru o razporejanju dohodka se udeleženci dogovorijo o enotnih kazalcih, po katerih bodo periodično obravnavali izplačila naj-

višjih osebnih dohodkov. Pri tem ocenjevanju upoštevajo podatke službe družbenega knjigovodstva o izplačanih najvišjih osebnih dohodkih in po potrebi ukrepajo za odpravo neskladij in nezakonitih pojavov v njihovem gibanju.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni do 30 dni znaša 90 % povprečnega mesečnega osebnega dohodka delavca, izplačanega v preteklem koledarskem letu. Osnova za obračun nadomestila se valorizira vsake tri mesece na podlagi statističnih podatkov o gibanju osebnih dohodkov v gospodarstvu v SR Sloveniji v taki višini, kot bo to ugotovila in objavila Skupnost socialnega varstva Slovenije v prilogi Delavske enotnosti »Vzajemnost«.

Nadomestilo osebnega dohodka ne more biti višje od osebnega dohodka, ki bi ga dosegel delavec, če bi delal.

Nadomestilo osebnega dohodka za čas bolezni od prvega dneva bolezni dalje je lahko določeno v drugačnem odstotku le v tistih primerih, ki jih določa zakon.

Nadurno delo in dežurstvo

Za delo, ki traja dlje kot poln delovni čas, gre delavcu dodatek v višini 50 odstotkov obračunske osnove ali dosežene akontacije osebnega dohodka za poln delovni čas.

Individualni poslovodni organi in drugi vodilni ter vodstveni delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih, ne bodo prejeli plačila za delo prek polnega delovnega časa (nadurno delo). Izjemoma je možno plačilo za tako delo le v primeru, ko pristojni samoupravni organ tako sklene za vsako delo posebej. Osnove in merila za obračun osebnih dohodkov za čas dežurstva in stalne pripravljenosti, določijo udeleženci v samoupravnih sporazumih dejavnosti.

Deljen delovni čas

Dodatek za deljen delovni čas znaša največ 320 dinarjev mesečno (bruto), če terja prekinitve delovnega časa več kot eno uro in največ 640,00 dinarjev mesečno (bruto), če terja prekinitve dve uri ali več.

Ta dodatek pripada pod enakimi pogoji tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

Če delavec dela v deljenem delovnem času samo občasno, se znesek dodatka preračuna na dneve, ko dela v deljenem delovnem času.

Dnevnica za službena potovanja v državi ter stroški prenočevanja

Dnevnice so za vse delavce enake.

Dnevnica znaša:

— za čas odsotnosti od 8 do 12 ur največ 110 dinarjev,

— za čas odsotnosti nad 12 ur največ 170 dinarjev.

Stroški prenočevanja na podlagi računa se krijejo največ do 195 dinarjev. V primeru, da delavec za prenočevanje ne predloži računa, mu pripada za prenočevanje največ 85 dinarjev na noč.

Udeleženci samoupravnega sporazuma dejavnosti lahko določijo tudi znižano dnevnicu, ki znaša za čas odsotnosti od 6 do 8 ur največ 55 dinarjev. Do tako znižane dnevnice so upravičeni delavci, ki nastopijo službeno potovanje vsaj dve uri pred pričetkom svojega rednega delovnega časa ali pa ga končajo vsaj dve uri po preteku svojega rednega delovnega časa.

Dnevnica za službena potovanja v tujino

Dnevnice za službena potovanja v tujino se določijo v višini, ki velja za republiške upravne organe. Dnevnice so pod enakimi pogoji enake za vse delavce.

Udeleženci samoupravnih sporazumov dejavnosti, ki so pri svojem poslovanju vezani tudi na maloobmejni promet, določijo v svojem samoupravnem sporazumu višino dnevnice za potovanje v maloobmejnem prometu, ki traja manj kot 8 ur.

Kilometrina

Nadomestilo za uporabo osebnega avtomobila v službene namene — kilometrina — znaša za vsak prevoženi kilometer največ 1,50 dinarja.

Kilometrini ni mogoče izplačevati v pavšalnem znesku.

Povračilo stroškov za prihod na delo in odhod z dela

Temeljna in druga organizacija združenega dela oziroma delovna skupnost lahko povrne stroške z

prihod na delo in odhod z dela v višini stroškov prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi na določeni relaciji s tem, da delavec sam prispeva najmanj 40 din. Ti stroški se povrnejo za prevoz od stalnega ali začasnega bivališča do kraja delovnega mesta. Kjer ni možnosti prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, se lahko obračunavajo stroški prevoza na delo in z dela v višini največ 0,50 dinarja za prevoženi kilometer.

Povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela pripada tudi učencem poklicnih šol ter študentom in učencem na praksi.

Pogoje za pridobitev pravice do povračila stroškov za prevoz na delo in z dela in višino tega povračila, določijo udeleženci v svojih samoupravnih splošnih aktih v skladu z določili območnega družbenega dogovora.

Regres za prehrano med delom

Organizacije sindikata si morajo prizadevati, da si delavci v temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovnih skupnostih zagotovijo med delom (v vseh izmenah) organizirano toplo prehrano. Za takšno se šteje prehrana, organizirana v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela oziroma delovnih skupnostih, ali prehrana, ki je po dnevnih obrokih pogodbeno zagotovljena z ustreznim obratom.

Temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti, upoštevajo pogoje in težavnost dela, regresirajo prehrano med delom največ v višini 285 dinarjev mesečno na delavca.

Izjemoma se lahko delavcem, ki jim zaradi narave dela ni možno organizirati prehrane po prvem odstavku te točke, regresira prehrana v obliki vrednostnih bonov za živila v enaki višini kot drugim delavcem. Soglasje za regresiranje prehrane v obliki vrednostnih bonov daje za določen čas občinski svet Zveze sindikatov Slovenije, upoštevaje dogovorjene kriterije.

V obliki vrednostnih bonov se lahko regresira prehrana tudi delavcem, ki z zdravniškim potrdilom dokažejo, da imajo predpisano dietno prehrano, če take prehrane ni mogoče zagotoviti med delom.

Do regresa za prehrano so upravičeni tudi učenci poklicnih šol in učenci z učno pogodbo ter študenti in učenci na praksi ter drugi, ki delajo deljen ali skrajšan delovni čas v temeljni in drugi organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti.

Regresa za prehrano v nobe-

nem primeru ni mogoče izplačevati v gotovini.

Do regresa za prehrano niso upravičeni delavci in drugi, navedeni v tej točki, za tiste dneve, ko niso na delu v temeljni ali drugi organizaciji združenega dela oziroma v delovni skupnosti, to je v času dopustov, bolniškega staleža, službenega potovanja in prostih dni.

Udeleženci območnih družbenih dogovorov določijo, v kolikšni višini bodo regresirali prehrano med delom delavcem, ki delajo nepoln delovni čas.

Nagrade učencem z učno pogodbo

Nagrade jim pripadajo vse leto, torej tudi v času šolskih počitnic in v času odsotnosti zaradi bolezni.

Nagrade znašajo najmanj:

- v prvem letniku 820,00 din neto,
- v drugem letniku 960,00 din neto,
- v tretjem letniku 1140,00 din neto.

Temeljne in druge organizacije združenega dela lahko določijo po merilih v svojih samoupravnih splošnih aktih še dodatne nagrade, odvisno od učenčevega uspeha, in sicer v času praktičnega pouka po doseženem učinku, v času teoretičnega pouka pa po doseženem učnem uspehu.

Nagradi ne smeta presegati 60 odstotkov povprečnega neto osebnega dohodka na zaposlenega v gospodarstvu SRS v preteklem letu.

Razmerje med denarno nagrado in izdatki za prehrano ter za stanovanje določa ustrezni organ občinske skupščine v skladu z zakonom.

Namenska sredstva za stanovanjsko gradnjo

V samoupravnem sporazumu o združevanju sredstev za stanovanjsko gradnjo se udeleženci dogovorijo o namenskem znesku, ki znaša 6 procentov od bruto osebnih dohodkov; v tem znesku so skladno z družbenim dogovorom o nalogah pri samoupravnem sporazumevanju in združevanju sredstev za gradnjo domov za učence in študente v obdobju 1976-1980 zajeta tudi sredstva za gradnjo dijaških in študentskih domov.

V posebej upravičenih primerih je lahko namenski znesek za stanovanjsko gradnjo tudi višji.

Izobraževanje

Osnovne organizacije sindikata se morajo zavzemati za ustrezno strokovno organiziranost kadrovskih in izobraževalnih služb v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela

oziroma v delovnih skupnostih za uresničevanje družbenega dogovora o štipendiranju ter ustvarjati pogoje za splošno strokovno in družbeno izobraževanje in usposabljanje delavcev na podlagi določil občinskih dogovorov o kadrovski politiki in v skladu s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi in delovanju klubov samoupravljalcev.

Osnovne organizacije sindikata so dolžne skrbeti, da udeleženci družbenih dogovorov o razporejanju dohodka v občinah določijo v svojih samoupravnih aktih merila, s katerimi bodo zagotovili tudi sredstva za financiranje dogovorjenih programov izobraževanja delavcev.

Namenski znesek za izobraževanje znaša najmanj 1,5 procenta bruto osebnih dohodkov.

Ta sredstva so porabljena za strokovno in družbeno izobraževanje ter usposabljanje delavcev; tretjina teh sredstev pa se združuje v sklad za štipendiranje na ravni občine.

Regres za letni dopust

Sredstva regresa se oblikujejo v višini najmanj 1.100,00 in največ 1.400,00 din na delavca, kamor so vštet tudi učenci poklicnih šol.

Tako oblikovana sredstva se povečajo za morebitne obvezne dajatve.

Osnove in merila za delitev regresa določijo delavci v območnih družbenih dogovorih in samoupravnih splošnih aktih temeljnih organizacij združenega dela oziroma delovnih skupnosti. V samoupravnih splošnih aktih delavci določijo, kolikšen del sredstev regresa združujejo in namenjajo za povečevanje možnosti za aktivno izrabo letnega dopusta ter konkretna merila in osnove za delitev sredstev regresa, upoštevaje ekonomsko-socialne, delovne in zdravstvene razmere delavcev (višino osebnega dohodka oziroma dohodka na družinskega člana, samohranilci, težje delovne razmere, delo na zdravju škodljivih delovnih mestih, zdravstveno stanje itd.). V teh aktih delavci lahko določijo tudi višino osebnega dohodka oziroma dohodka na družinskega člana, nad katero delavcem glede na njihovo ekonomsko stanje ne pripada regres za letni oddih.

Regresa za letni oddih ni mogoče deliti vsem delavcem v enakem znesku.

Delavec je upravičen do regresa za letni oddih, potem ko pridobi pravico do izrabe letnega dopusta, in to v tisti organizaciji združenega dela oziroma delovni skupnosti, v kateri izrabi letni dopust.

Regres za letni oddih gre tudi učencem poklicnih šol.

V oblikovanih sredstvih regresa za letni dopust je vštet tudi regresiranje oskrbnega dne.

Nagrade za delo ob upokojitvi

Nagrada ob upokojitvi delavca znaša najmanj dva in največ tri neto poprečne osebne dohodke na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu, ki ga objavi zavod SR Slovenije za statistiko. Tako oblikovana sredstva se povečajo za obvezne dajatve.

Enak znesek gre ob smrti delavca najožjim družinskim članom.

Udeleženci družbenega dogovora o razporejanju dohodka določijo merila za višino te nagrade. Pri tem se upošteva ob upokojitvi ali smrti priznana delovna doba.

Nagrade ob delovnih jubilejih

Če udeleženci v območnih družbenih dogovorih o razporejanju dohodka ali v svojem samoupravnem splošnem aktu določijo nagrade za delovne jubileje glede na delovno dobo, lahko znašajo najvišji zneski teh nagrad:

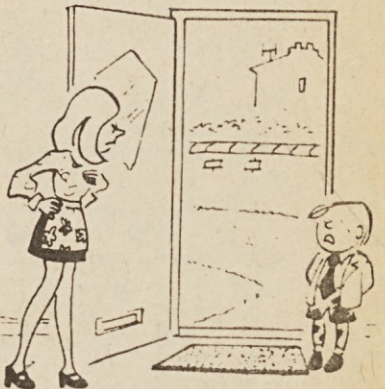
— za 10 let	2300 dinarjev
— za 20 let	3450 dinarjev
— za 30 let	4600 dinarjev

Organizacije, ki uvajajo nagrade za delovne jubileje, jih lahko priznajo tudi delavcu, ki je enega takih jubilejev že dosegel. V takem primeru se lahko izplača nagrada samo za en delovni jubilej.

Pogoje za pridobitev, konkretno višino ter obliko nagrade za posamezne delovne jubileje, določijo temeljne in druge organizacije združenega dela oziroma delovne skupnosti v svojem samoupravnem splošnem aktu.

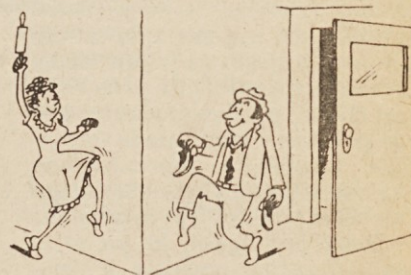
— Počitniški spomini.

— Mami, nič ne morem zato, če sem padel. Nisem imel časa, da bi prej slekel hlače!

— Ali ti lahko kaj ukreneš? Avtomat za kuhanje se sploh ne izklopi!

— Brez besed

— Ali ste zelo razočarani nad menoj, tovariš inštruktor?!

Nogomet je njun hobi

Milan Koblencer tokrat ni v napadu

moramo za pravilno prehrano in počitek.«

Šport pa ni edino Milanovo razvedrilo. Še na eno stvar se je v življenju navezal, na klasično glasbo oziroma violino, za katero pa ostaja bolj malo časa. Poleg službe in športa ima še eno obveznost, izredno študira na visoki ekonomsko komercialni šoli.

V njem se skriva veliko nemirnega duha. Zato nisem mogla tudi mimo vprašanja o njegovih prihodnjih načrtih, ki so prav gotovo veliki. Pa je ostal Milan pri svojem odgovoru kar v realnih vodah in povedal je:

»Star sem osemindvajset let in mislim, da imam pred sabo še dve, tri leta aktivnega igranja, vendar pa nogometa ne mislim pustiti. Rad bi obiskoval trenersko šolo in poučeval pionirčke, jih navduševal za ta lepi šport, ki mi je nudil v življenju toliko radosti.«

NADA RIHTAR

Še dober mesec pa se bo pričela nogometna mrzlica za igralce in številne navdušence tega športa, ki bodo vse do poletja polnili stadione in bodrili svoje ljubljence. Tudi viški stadion na Gerbičevi v Ljubljani bo oživel, čeravno ne moremo reči zanj, da zdaj sameva, saj se tamkaj dvakrat na dan urijo fantje našega nogometnega kluba Mercator.

In kdo so ti fantje? Prišli so od vsepovsod, iz različnih krajev Slovenije pa tudi iz sosednjih republik. To so mladi ljudje, ki jih družijo predvsem njihov hobi, nogomet. Zanj so se odločili še v deških letih, pot med nogometne »zvezdnike« pa je bila pri vsakem pač drugačna. Nekateri izmed njih so tudi zaposleni v naši organizaciji združenega dela in namenili smo se, da vam dva predstavimo. To sta Mišo Klemenc in Milan Koblencer, sodelavca v skupnih službah.

Miloš, ki ga kličemo raje kar Mišo, je svojo nogometno žilico občutil še v časih, ko je bil pionirček. To nagnjenje so hitro opazili tudi drugi in Mišo je pričel igrati pri pionirjih nogometnega kluba

Mišo Klemenc, Mercatorjevo levo krilo

Rudar Trbovlje. Tu se je naučil prvih lekcij nogometa, ki so bile osnova za njegov nadaljnji vzpon. Pri sedemnajstih letih je že brcal pri članih, pri devetnajstih pa so ga povabili v vrste mlade slovenske amaterske reprezentance, kjer se je izkazal kot dober nogometaš in že je dobil prvo ponudbo nekega prvoligaša, ki pa je ni sprejel zaradi vpoklica k vojakom. Čeravno je štel nogomet za najvažnejšo stvar v svojem življenju, tudi šola ni izostala. Uspešno je končal kovinarsko šolo, vendar so bile vse njegove ambicije usmerjene v nogomet. Prihodnost je videl v Ljubljani, zato je zapustil rodne Trbovlje in nogometni klub Rudar, v katerem se je razvil v dobrega športnika. Pred tremi leti se je vključil v vrste igralcev nogometnega kluba Mercator.

Pustila sva spomine na začetke in pogovarjala sva se o novejši zgodovini. Spraševala sem, Mišo pa je dobrodušno odgovarjal.

Kako je bilo sprva?

»Po resnici povedano, težko sem se aklimatiziral. Bil sem mlajši igralec in naletel sem na povsem drugačen red kot v domačem Rudarju. Klub je bil bolje urejen in organiziran.«

Kaj pa služba?

»To mi je našel klub, tu v Mercatorju. Tudi stanovanje so mi preskrbeli.«

Torej opravljaš kar dve službi v Mercatorju?

»Redno sem zaposlen v skupnih službah kot ekonom — gospodar, svoj prosti čas pa preživljam v delovni sredini kluba, na treningih in tekmovanjih.«

Ko sem ga povprašala, kaj mu pomeni nogomet in kaj mu nudi, je bil Mišo še posebno zgovoren.

»Zelo veliko. Največ je to, da se ob njem sprotim, da svoj prosti čas preživljam ob koristnem delu. Ker sem igralec kluba, uživam prednosti, ki mi v življenju veliko pomenijo. Klub mi plačuje sobo in del prehrane, v službi imam kot igralec izredno plačan dopust za čas priprav. Z nogometom si izboljšujem tudi svoj standard. Hudo pa mi je, če kdo kdaj pokaže s prstom za menoj in reče, češ, ti nogometaši pa živijo, dobijo plačo v službi pa še tam. Na prvem mestu je vsekakor služba, potem pa nogomet, kajti od samega športa se ne da živeti.«

Kaj pa tvoj delež pri uspehih kluba?

»Prvo leto sem bil v krizi in sem slabo igral. Ko sem se privadil na soigralce in na nov sistem igre, vsak klub ima svojega, sem prišel v formo in sem s svojimi uspehi zadovoljen, čeravno menim, da bi lahko dal od sebe še več.«

Nogomet ni edini šport, ki zanima levo krilo NK Mercator. Mišo spremlja vse športno življenje, aktivno pa je svoje čase igral še rokomet.

Pred njim je nova nogometna sezona. Čuti, da je v formi. Zadovoljen je z novim trenerjem Gugoljem in upa, da bo klub v novi sezoni obstal v II. ligi.

Milan Koblencer je doma iz Murske Sobote, koder je pričel svojo športno pot pri pionirjih nogometnega kluba Mura. Tu je koval svoj nogometni talent kot

pionir, mladinec in član. Vmes je igral za mlado reprezentanco Slovenije, v državni amaterski reprezentanci in kot profesionallec pri nogometnem klubu Maribor, v času vojaščine pa pri celjskem Kladivarju.

Povsod si je nabral bogate izkušnje in z njimi leta 1975 prišel v ljubljanski Mercator, kjer je napadalec. Tu se je hitro vživel, saj je stopil med prijetne in delovne kolege.

V svoji športni karieri je doživel veliko uspehov, bila pa so tudi razočaranja. Užival je ob priznanju gledalcev in soigralcev, spet drugič se je jezil na slabo igro in počutjem, ljubezen do nogometa pa je ostala vedno enako goreča.

V čem je čar nogometa, sem ga povprašala.

»Zanimiv je kot vsaka druga igra. Trudiš se, vlogaš napore in ti morajo obrodit sadove. Nogomet je zanimiva in dinamična igra.«

Kakšno pa je življenje športnika nogometaša?

»Dopolodne smo v službi, popoldne na treningih. V času priprav imamo vsakodnevne treninge, dopoldne in popoldne, v vsakem vremenu. Tudi ob nedeljah ne počivamo; igramo sebi in drugim v razvedrilo. Način življenja izven igrišč, moramo prilagoditi zahtevam, da ohranimo najboljše fizične sposobnosti. Ponočevanje, uživanje alkohola, kajenja so stvari, ki jih moramo črtati iz našega vsakdanjika ali pa jih omejiti na minimum. Skrbeti

Športna rekreacija

Skoraj leto je od tega kar smo v našem časopisu brali o rekreaciji naših delavcev. V tem obdobju nismo veliko naredili, ali pa sploh nič. Na poziv uredništva, da poročamo o svojih predlogih in izkušnjah, ni bilo odziva. Vseeno pa ob tem ne smemo biti ravnodušni, ker vemo, kaj pomeni rekreacija za človeški organizem. Dobro vemo, da so v delovnih organizacijah s stalno in organizirano športno rekreacijo znižali število bolniškega staleža, obenem pa so občutno povečali tudi produktivnost.

V naših TOZD je organizacija rekreacije v večini primerov prepuščena športnim referentom, ki pa sami ne morejo storiti ničesar, kljub dobri volji. Ni dovolj, če se vsa organizacija rekreacije začne in konča z nekaj natipkanimi vrsticami na oglasnih deskah, češ da je ta dan in ob tej uri kegljanje, mali nogomet itd.

Vedeti moramo, da rekreacija

ni stvar posameznika. Zato ji moramo z družbenega in zdravstvenega vidika posvetiti vse več pozornosti. Ne moremo tudi več govoriti o pomanjkanju športnih objektov za rekreacijo, niti o finančnih težavah, ker je nešteto možnosti za poceni rekreiranje. Aktivna rekreacija niso samo športna srečanja ob raznih obletnicah in praznikih! Vendar pa ta srečanja pomenijo prvi korak k zainteresiranosti delavcev za stalno rekreacijo.

Zato športne rekreacije ne bi smeli prepustiti le športnim referentom in komisijam, ampak bi zanje morali zainteresirati vse, ki jim je zdravje človeka važno, ker tudi dobro počutje na delovnem mestu pomeni dvig storilnosti oziroma bi morali zanje poskrbeti tudi sindikat, mladinska organizacija, osnovna organizacija Zveze komunistov, pa tudi vodilni delavci, kajti v ustavi smo zapisali, da je šport obveza vseh.

STEVO DOŠENOVIC

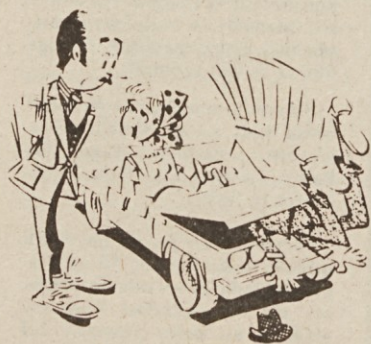
Degustacije. Degustacije.

V sodelovanju z nekaterimi proizvajalci smo v lanskem letu pripravili več degustacij za potrošnike. Ob tem smo jih skušali na najbolj neposreden način spoznati z nekaterimi novostmi, ki se pojavljajo na prodajnih policah. Zanimanja je bilo veliko in s takšno obliko propagande bomo nadaljevali tudi v letošnjem letu. — Obenem smo na prodajnih mestih z različnimi obešankami kupce opozorili na novosti. Nekatero elemente za dekoracijo so nam poslali proizvajalci, nekatere pa smo izdelali v našem aranžerskem oddelku. — Levi posnetek je naš fotoreporter napravil v samopostrežni blagovnici v Trzinu. Takole smo kupce opozorili na Knorr juhe. — V isti prodajalni smo z ličnimi kartonskimi obešankami potrošniku ponudili novosti Žita: Pizzo, Pito in Lasagne.

— Recite mi, doktorica, ali ne bi mogli moje bolezni imenovati kako drugače? Isto ima namreč že moja prijateljica.

— In kaj se zgodi, če na tale gumb pritisnem?

— Gornji prstan stane dvatisoč dinarjev.
— O, strela! Koliko pa spodnji?
— Dve strelji!

— Toda, če si že zjutraj padel, zakaj se potem šele zdaj jokaš, Tonček?
— Zato, ker te zjutraj ni bilo zraven, mamica.

● **PODATKI NA ZAČETKU LETOŠNJEGA LETA ZASKRBLJUJOČI**

Žrtev alkohola vedno več

Zanimivo je, da so zimski meseci najbolj nevarni – V minulem januarju je bilo med devetimi mrtvimi sedem pešcev, od teh jih je bilo kar pet povzročiteljev, ko so se opiti znašli na vozišču – In če sta okajena pešec in voznik?

(ip) LJUBLJANA, 15. — V Dnevniku smo 10. t. m. objavili sestavek »Alkohol pokopal tretjino žrtev,« v katerem so navedeni podatki o tegobah, ki jih v prometu povzročajo alkohol. Podatki za letošnje leto so še bolj zaskrbljujoči. Od trinajstih smrtnih žrtev, kolikor jih je doslej umrlo v prometu na območju ljubljanske uprave javne varnosti, je kar devet ljudi izgubilo življenje zaradi alkohola. Torej je skoraj 70% smrtnih žrtev pokopal alkohol (lani 34,2%). Najnižja stopnja alkoholiziranosti letošnjih žrtev znaša 0,77, najvišja pa 3,02 promila alkohola v krvi. Tolikšno koncentracijo so ugotovili pri pešču, ki je bil povožen na magistralni cesti. Alkohol je tako zanesljivo osrednje vprašanje prometne (ne)varnosti, ki nujno terjaja ukrepe in razmišljanje.

Zanimivo je, da so zimski meseci v tem pogledu najbolj nevarni. Zakaj, ni znano. Mogoče tudi zato, ker imamo pozimi več časa in se raje zadržujemo v gostinskih lokalih. Žalostno pa je, da naši vozniki in drugi prometni udeleženci zelo malo vedo, kako alkohol deluje na človeka, zlasti takrat, ko je za volanom. Posebno mladi kaj radi prisluhnejo debatam, ki se sučejo okrog »dovoljenih promilov«, in o tem, da lahko vozič pijan, samo miličnik te ne sme dobiti. Kako zgrešeno. Mnogi mislijo, da je alkohol v cestnem prometu nevaren samo motoriziranim. Toda podatki iz prometnih statistik to zanikajo. Med povzročitelji prometnih nesreč zaradi alkohola so prav tako številni pešci, vozniki vpreg in celo sopotniki.

V letošnjem letu so bili žrtve alkohola v glavnem pešci (7), od teh je kar pet povzročiteljev nesreč. To pomeni, da so se opiti »znašli« na vozišču in bili povoženi. V dveh primerih pa so vsaj moralno odgovorni za smrt pešca tudi trezni občani, celo sosedje. V obeh primerih so se namreč tik pred nesrečo pogovarjali s kasnejšo žrtvijo, jo svarili pred nevarnostmi in jo poskušali spraviti k sebi. Niso pa se toliko »žrtvovali«, da bi znanca spravili na varno, domov.

V naših gostinskih lokalih je sicer vse več primerov, ko strežno osebje odkloni postreči že okajenega voznika z alkoholom. Niso pa redki primeri, ko to zanje ne pomeni ničesar. Poglavitni jim je zaslužek, ne pa morebitne posledice, čeprav gre večkrat za ljudi, s katerimi se srečujejo vsak dan. Dokler bodo med nami takšni odnosi, bodo tudi prometne žrtve velike.

Strokovnjaki, ki se ukvarjajo s problemom alkohola v prometu, ugotavljajo, da se pri voznikih že pri majhnih količinah popitega alkohola zmanjša sposobnost reagiranja na premikajoče se izvore svetlobe. Pri večjih koncentracijah so motnje vida še večje, kar je lahko usodno, zlasti še, ker so hkrati prizadete tudi druge sposobnosti voznika, kot na primer sposobnost hitrega reagiranja, sledenje dogodkom na cesti, obvladovanje vozila itd. Nekaj podobnega se dogaja tudi s pešci. Čeprav jih ne obremenjujejo opravi z vozilom, so prav tako pripravljene tvegati, steči, saj jih alkohol »sili« v nekaj, česar trezni ne bi storili. Pri večji opitosti pa tudi pešcem odpovedo nekatere sposobnosti, kar nadvse dobro poznajo motorizirani, ki so se z okajenimi pešci že srečali na cesti.

In če sta okajena pešec in voznik?

● **TRGOVSKA ETIKA IN RAZPRODAJE**

Poslovati z moralo

V sedanjih zimskih razprodajah so se trgovci držali dogovorjenih etičnih načel – Le na sejnih se izogibajo spoštovanja dobrih poslovnih običajev – Nelojalna konkurenca ruši enotnost slovenskega in jugoslovanskega trga

LJUBLJANA — Ta teden se bodo iztele zimske razprodaje sezonskih izdelkov v slovenskih trgovinah. Prvič se je zgodilo, da so razprodaje potekale v istem času in pod podobnimi pogoji, kar je nedvomno zasluga dogovora na Gospodarski zbornici iz julija preteklega leta o spoštovanju »dobrih poslovnih običajev v trgovini pri razprodajah in občasnih prodajah po znižanih cenah.«

Čeprav je od tega dogovora preteklo le dobra polovica leta, ga v prodajalnah očitno spoštujejo. Se vedno pa niso prodajalci in proizvajalci pripravljene spoštovati pravila iz tega trgovskega kodeksa na sejnih.

Namen tega kodeksa je bil zmanjšati pojave nelojalne konkurence, ki so ogrožali enotnost slovenskega in jugoslovanskega tržišča. Trgovske organizacije v različnih krajih so nelojalno tekmovali, potrošnike zavajale in vabile s priložnostnimi prodaji po nižjih cenah. Trgovske hiše iz različnih krajev Slovenije so vabile potrošnike s posebnimi 7 do 10-odstotnimi popusti na »gospodinjске tedne«, »tedne bele tehnike« in podobno.

Potrošniki so letali iz kraja v kraj, iz trgovine v trgovino, se zadolževali in kupovali, saj za desetino nižje cene ni kazalo zanemariti. Te priložnostne prodaje so trgovci pripravljali v dogovoru z enim ali več proizvajalci, ki so potem samo tej trgovski organizaciji dodelili popust na svoje izdelke.

Prodaja v takšnih trgovinah je cvetela, potrošniki so razgrabili po navadi celotno zalogo blaga z znižanimi cenami, kar je drugim trgovskim hišam, ki podobnih metod niso

uporabljale, zmanjševalo dohodek in prodajo.

Omenjenih prodaj v zadnjem času v trgovskih hišah ni več. Pravico na to imajo le v primeru prodaje novih izdelkov, pod pogoji, ki so v kodeksu o dobrih poslovnih običajih.

Omenjene dobre poslovne običaje ignorirajo še vedno na različnih regionalnih sejnih, na katere vabijo plakati in reklame s precej nižjimi cenami od običajnih. Argument trgovcev, ki se teh metod še vedno poslužujejo, bo, da so sejni tudi »izredne priložnosti«. Znižane cene pa so ponavadi glavna vaba za potrošnike. Brez tega je pričakovati dokaj manjši obisk in zanimanje. Brez nižjih cen ne bodo mogli trgovci pričakovati, da bodo potrošniki mrzlično tekali od enega do drugega sejma, če isti izdelek lahko dobijo pod enakimi pogoji v trgovini v svoji ulici.

Spoštovanje omenjenih moralnih kodeksov bo trgovino prisililo, da bo potrošnike pridobivala s solidnim poslovanjem in pestro izbiro. V odnosih med trgovci (pa tudi proizvajalci) bo manj hude krvi zaradi nepoštenih trgovskih prijemov.

MIRO SIMČIČ

● **SEDEM AKCIJ**

LJUBLJANA, 15. — Letos bo v Sloveniji organiziranih pet republiških in dve zvezni mladinski delovni akciji, in sicer »Kozjansko« ter »Posočje«. Na delovnih akcijah bo sodelovalo približno 3.900 brigadirjev, od tega 900 iz drugih republik.

Slovenski mladinci bodo sodelovali tudi na gradbiščih Save, Kozare, Sarajeva, Beograda, Paliča, Kosova, Djerdapa, Pljačkovice in Siska.

Dogovorjeno je, da bo vsaka brigada sestavljena iz 45 odstotkov brigadirjev — mladih delavcev ter 45 odstotkov učencev, medtem ko bodo preostali del sestavljali študentje, mladi iz vasi in drugi.

Mercator

Glasilo delovnega kolektiva »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja skupni delavski svet podjetja »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Rihtar, Marjan Pogačnik, Jože Renner, Ivanka Vrhovčak — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov